

Ondt i nakken

VIDEN: En nyligt fremlagt ph.d.-afhandling dokumenterer et velkendt problem med nakkesmerter blandt jagerpiloter. Som noget nyt påviser den også, at ændringer i træningsøvelser kan reducere smerterne. ■

● Side 24

Ny topledelse på vej

LEDELSE: De nye topstillinger i departementet og Forsvaret ventes besat i starten af juni. Derfor er der håb om, at flertallet af de medarbejdere i departementet og Forsvarsstaben, der er direkte berørt heraf, vil have en afklaring af deres situation inden sommerferien. ■

● Side 5

Forsvarets turist-ø

Ø-LIV: Danmarks østligste beboede ø, Christiansø, er ejet af staten og hører under Forsvarsministeriet. Stort set alle øboerne er ansat af Forsvaret, og deres opgave er at vedligeholde øen og vise den frem for turisterne. Læs tema om Christiansø. ■

● Side 8-10

FORSVARSAVISEN 04

ÅRGANG 3 · MAJ · 2014

SIDSTE BRØL I HELMAND

De danske kampvogne har været på deres sidste operation i Helmand. Med dem slutter otte års aktiv krigsindsats i Afghanistan.

Læs side 3, 12 og 13

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Nye brændkamre

MATERIEL: Midt i april kom det frem, at Forsvaret har været nødt til at holde seks af 14 EH 101-helikoptere på jorden, fordi motorerne kunne sætte ud under flyvningen. De tekniske problemer skyldes, at producenten Turbomeca har foretaget en modifikation af motorernes brændkamre.

Nu er det lykkedes Turbomeca at fremskaffe et antal ikke-modificerede brændkamre, som vil blive installeret i de danske motorer for at sikre et tilstrækkeligt antal operative motorer til at støtte løsningen af Forsvarets opgaver. ■

Femte gang i Baltikum

F-16: Air-policing-beredskab og træningsflyvninger står på programmet for det danske F-16 bidrag, der for femte gang er til stede i Baltikum. NATO-landene indgår i en fast rotation, hvor de skiftes til at varetage air-policing-opgaven i luftrummet over Baltikum. I den kommende periode er det Polen, der har den faste turnus, og Danmark indgår derfor sammen med flere af de øvrige NATO-lande som en del af det forstærkningsbidrag, som NATO har etableret flere steder i Østeuropa. Opgaven begyndte den 1. maj, og de danske fly skal efter planen være i Estland frem til 31. august 2014. ■

Operation fortsætter

SYRIEN: Under operation RECSYR, der skal fjerne kemiske stoffer fra Syrien, er mere end 90 procent af stofferne nu afhentet eller destrueret i land. Støtteskibet Esbern Snare, der hidtil har været indsat i den maritime del af operationen, bliver den 20. maj afløst af fregatten Peter Willemoes. Det danske bidrag består desuden af specialstyrker, personel fra Hæren, Flyvevåbnet, Beredskabsstyrelsen og SKAT samt af transportskibet Ark Futura. De kemiske stoffer skal destrueres på det amerikanske skib Cape Ray og i Finland, England, USA og Tyskland. ■

I dag møder unge tyskere og danskere ikke hinanden med bajonetter - men med iPads i hænderne.

Forsvarsminister Nicolai Wammen i sin tale til markeringen af 150 året for slaget ved Dybbøl.

INDHOLD

Kort nyt

SIDE 2-3

Indland

SIDE 4-7

Tema

SIDE 8-10

Udland

SIDE 11-13

Forskning/analyse

SIDE 14-15

Materiel

SIDE 16-17

Arbejdspladsen

SIDE 18-21

Uddannelse/karriere

SIDE 22-23

Sport og sundhed

SIDE 24-25

Kultur og identitet

SIDE 26-27

Navne

SIDE 28-29

Set udefra

SIDE 30-31

Bagsiden

SIDE 32

LÆS FLERE NYHEDER, GÅ I DYBDEN MED FOKUSOMRÅDER ELLER SE VIDEOER PÅ FORSVARET.DK

.....

Miljøkørekort

MILJØ: Et nyt fjernundervisningsprogram – miljøkørekortet - skal lære Forsvarets medarbejdere korrekt miljøhåndtering. Alle skal lære, hvad de skal gøre ved miljøuheld, brændstof, affald, støj, kemikalier og spildevand. Du kan frit bevæge dig mellem de forskellige emner og behøver ikke tage hele programmet på én gang. Når du har været igennem alle opgaverne, afsluttes der med en prøve. Når den er bestået, udløses et Q i DeMars. Du finder Miljøkørekortet som et fjernundervisningsprogram på www.fels.dk fra den 1. maj. ■

Se trailer her om det nye miljøkørekort her.

Vindere fundet

KLIMA: Lav et visionært bud på grøn omstilling af en kaserne. Sådan lød opgaven i Projektkonkurrence Grønne Etablissementer. De to bedste bud skal nu føres ud i livet. Allerede i begyndelsen af 2015 forventes det praktiske arbejde at begynde. Projekterne forventes afsluttet i slutningen af 2017. ■

Vurder dit arbejde

APV: Forsvarets nye arbejdspladsvurdering (APV) indeholder en fysisk og en psykisk del. APV'en gennemføres for hele Forsvaret hvert 3. år. De enkelte niveau II-myndigheder gennemfører målingerne samlet inden for et kvartal. Når myndighederne har gennemført målingen, skal der udarbejdes lokale handlingsplaner. Besvarelsesprocenten på APV'en har indtil nu været høj - flere steder ligger den på 80 % eller over. Så husk at besvare APV'en, når den "rammer" dig i løbet af året - den er til gavn for dig selv, dine kollegaer og vores fælles arbejdsmiljø. ■

Foto: Jørn Kalle

Kæreste i krig

Et nyt teaterstykke med navnet "SITREP fra hjemmefronten" viser, hvad baglandet går igennem, mens deres kære er sendt i krig. Til efteråret tager Teaterkorpset på turné med stykket, som kan ses forskellige steder i landet. ■

Skuespillet er fremragende. Det omhandler de tanker og følelser, der går igennem pårørende i forbindelse med en udsendelse. Skuespillet udføres af fire meget talentfulde piger, og det bakkes musikalsk op af et veloplagt Slesvigske Musikkorps.

Michael A. Lollesgaard
generalmajor
chef for Danske Division

Langt mod nord

CL-604 Challenger, som i øjeblikket er udstationeret ved Luftgruppe Vest i Grønland, overflyver det nordligste landpunkt i verden. Challengeren flyver missioner for Arktisk Kommando, for eksempel suverænitetshævdelse, overvågning (blandt andet fiskeriinspektion), transport, drop til Sirius samt search and rescue. Foto: systemoperatør Kim B. Svensson, Eskadrille 721, ved FLIR

HJEM TIL FRIHED

Otte dage var chefsergent John Christensen tilbageholdt i Slavjansk i det østlige Ukraine.

Turen fra Tegel Lufthavn i Berlin til Roskilde i Danmark foregik med Flyvevåbnets EH101-helikopter. Med på turen havde chefsergent John Christensen blandt andre et par af sine nærmeste kollegaer. Foto: Jens Post

AF HENRIK MORTENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

UKRAINE

Søndag eftermiddag den 4. maj landede en af Flyvevåbnets EH 101 helikoptere i lufthavnen ved Roskilde. Om bord var en glad og lettet chefsergent. Efter otte dage som tilbageholdt i det østlige Ukraine kunne han atter sætte militærstøvlerne på dansk jord.

- Jeg er glad for at være tilbage i Danmark og nu være genforenet med min familie, siger chefsergent John Christensen efter hjemkomsten.

Han blev frigivet lørdag den 3. maj sammen med de 11 andre, som han blev tilbageholdt sammen med i det østlige Ukraine den 25. april. Rejsen hjem i sikkerhed gik fra Slavjansk til Donetsk og videre derfra med fly til Berlin, inden den sidste tur med helikopter mod Danmark.

Farlige øjeblikke

Chefsergenten fortæller her om de otte dages tilbageholdelse:

- Min oplevelse har været både kritisk, dramatisk og til tider farlig. Tilfangetagelsen og løsladelsen oplevede jeg som de mest bekymrende og kritiske faser, men jeg ønsker ikke at uddybe de nærmere detaljer. Vi håndterede situationen og tilbageholdelsen i Slavjansk som et hold, og alle har hver især budt ind i forhold til deres erfaringer og baggrund, siger John Christensen.

Der var flere ting, der gjorde ham i stand til at udholde tilbageholdelsen, blandt andet trygheden ved at vide, at der ville blive taget hånd om hans familie.

- Jeg har under min tilbageholdelse haft tillid til - og været tryk ved - at Forsvaret nok skulle håndtere min situation og ikke mindst situationen i forhold til min familie. Det er jeg nu blevet bekræftet i. Særligt den personlige indsats og håndtering af

mine børns situation vil jeg gerne udtrykke min taknemmelighed for, siger chefsergenten.

Håbet blev bevaret

Under tilbageholdelsen fik John Christensen og de andre observatører besøg af folk fra OSCE. Besøget var med til at holde håbet om frigivelse ved lige.

- Mødet med forhandlerholdet fra OSCE forsikrede mig yderligere om, at der blev arbejdet målrettet for vores løsladelse. Den konstruktive tysk-russiske internationale relation gav mig grundlæggende ro til at fokusere på de umiddelbare nære forhold og udfordringer, vi direkte havde indflydelse på, siger han og peger på, at også de danske medier spillede en positiv rolle for de tilbageholdte.

- Jeg vil gerne anerkende journalister fra DR og TV2 for den professionelle indsats, de ydede i forbindelse med pressekonferencen med borgmesteren et par dage efter vores tilbageholdelse. Derudover gav de danske journalister i flere omgange håb og forsikring om, at vi ikke var glemt, når vi ved flere lejligheder havde mulighed for at identificere dem fra vores opholdssted.

Tanker til ukrainerne

Vel hjemme i Danmark tænker John Christensen stadig på de fem ukrainske soldater, han var tilbageholdt med.

- Fra holdets side havde vi løbende fokus på vores ukrainske kollegaers særlige udsatte situation, og jeg vil blot minde om, at situationen for dem har været særlig barsk og stadig er særdeles vanskelig.

John Christensen var udsendt på en tysk leddet mission i rammen af OSCE, der udover ham bestod af syv europæiske militærobservatører: Fire tyskere, en svensker, en polak, en tjekke samt fem ukrainske soldater. Den svenske observatør blev tidligere frigivet på grund af sygdom. ■

KOMMENTAR

Slut i Helmand

Den 10. maj kørte kampvognsdetachementet for sidste gang ind gennem porten til Camp Viking i Helmand-provinsen. Det markerede den endelige afslutning på den danske deltagelse i kampoperationerne i Afghanistan.

De mange års indsættelse i Afghanistan har modnet Hæren, hvis professionelle soldater og enheder rummer værdifulde erfaringer. Hærens evne og vilje til at yde en effektiv og afgørende indsats har gjort os til et relevant politisk redskab og en eftertragtet samarbejdspartner for andre nationer. Med afsæt i den solide uddannelse samt erfaringer fra Balkan og Irak gik de første danske soldater i kamp mod en kompetent modstander på hans hjemmebane.

Opgaverne og de danske bidrag ændrede over tid både kompleksitet og geografisk placering. Hele paletten af Hærens kapaciteter har været udnyttet og gjort det rigtig godt. Hertil har Flyvevåbnet, Hjemmeværnet, Rigspolitiet, Udenrigsministeriet og mange andre danske myndigheder i løbet af årene bidraget kompetent med væsentlige kapaciteter og dermed til det samlede resultat.

Jeg er sikker på, at evnen og viljen til at ændre operationsmønster, implementere nyt materiel og til at omstrukturere Hæren har været afgørende for at kæmpe og forbedre sikkerheden på den asymmetriske kampplads under de skiftende vilkår. Indsatsen og operationerne i Afghanistan har desværre medført smertefulde tab med 43 døde, mere end 200 fysisk sårede og et stort antal, der er ramt på sjælen.

Udkommet er, at Afghanistan ikke længere anvendes som base for terrorangreb ud af landet, samt at det internt er lykkedes at marginalisere terroristerne, at fratage dem evnen til at yde væsentlig indflydelse i de vigtigste byer og at uddanne afghanerne, så de kan varetage deres egen sikkerhed.

Under de seneste operative engagementer i Helmand har kampvognsdetachmentet indeholdt elementer fra alle Hærens våbenarter og tjenestegrene samlet i en lille, men meget effektiv og værdsat enhed.

Billedet af den sidste danske enhed, som ruller ind i Camp Viking, afslutter en epoke i Hærens historie og er samtidig starten på en ny.

Hærens nye struktur er baseret på de seneste års erfaringer og designet til, at Hæren med kort varsel kan sammensætte og indsætte opgaveorganiserede, professionelle, erfarne og effektive Task Forces.

Opgaven i Afghanistan er ikke slut. Udover at Hæren er i fuld gang med at skifte fokus til Kabul, hvor flere afghanske militære og civile institutioner fremover vil blive rådgivet og støttet af danske soldater, og så vil der faktisk fortsat være logistikere i Helmand et lille stykke tid endnu. ■

Per Ludvigsen
generalmajor
chef for HOK

KOLOFON

Foto: Nicholas Lundgard

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF
FORSVARSKOMMANDOEN

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
PERNILLE HEBSSGAARD ROHDEMEIER
CHEF, KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN, FKO

REDAKTØR
VICKIE LIND

FORSVARETS HOVEDREDAKTION
FORSVARSKOMMANDOENS
KOMMUNIKATIONSAFDELING
DANNESKJOLD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 4567 3444
WWW.FORSVARET.DK

OPLAG: 28.600
TRYKKERI: ROSENDAHLS - SCHULTZ
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588
FORSIDEFOTO: SØREN HOLST
REDAKTION AFSLUTTET 14. MAJ 2014
COPYRIGHT FORSVARET 2014

Læs tema om Christiansø på side 8-10

Elever prøver soldaterliv

ELEV DAG: Forsvarskommandoen og Forsvarets Personeltjeneste planlægger en introduktionsdag for alle civile elever i Forsvaret. Her kan eleverne være soldat for en dag. Arrangementet er planlagt til 3. september 2014, hvor interesserede elever kan møde op om morgenen på Høvelte kaserne, hvor de bliver ikklædt en uniform.

- Det er tydeligvis et informationsarrangement, som har været savnet, så vi giver de nye civile elever en bedre viden om organisationen og de opgaver, vi løser i Forsvaret, siger major Torben Grind-

slev fra FPT, som er med til at planlægge elevdagen.

Der er planlagt fire aktiviteter hen over dagen, kun afbrudt af en frokostpause: Et besøg i Check Point One med undervisning i Forsvarets formål og opgaver, en handlebane, en gennemgang af de fysiske krav i Forsvaret, og endelig skal eleverne prøve at skyde i simulator med gevær og får en gennemgang af de mest almindelige håndvåben i Forsvaret. - Vi håber, at så mange civile elever som muligt vil deltage i dette arrangement, siger overassistent Bette Rein Krebs, som er elevansvarlig i FKO.

Tilmeldinger af eleverne foregår via den elevansvarlige ved NIV II-myndighederne. Tilmeldingsfristen er den 20. juni til Bette Rein Krebs på FKO-KTP210. ■

FREMTIDENS SPECIAL-OPERATIONER

Hvordan ser fremtiden ud for specialoperationer i Danmark? Det er et af de spørgsmål, Forsvarsakademiets forskere beskæftiger sig med.

AF LARS MIKKELSEN / FAK

FORSKNING

Et af svarene ligger i samtænkning mellem forskning, specialoperationskommando og det politiske niveau, mener major Lars Ehrensvärd Jensen fra Institut for Strategi på Forsvarsakademiet. - Der eksisterer en masse myter om, hvad specialoperationsstyrker foretager sig, siger Lars Ehrensvärd Jensen og understreger, at det er særdeles vigtigt at finde ud af, hvad specialoperationsstyrker skal kunne i fremtiden.

En af hans pointer er, at den traditionelle måde at bruge specialoperationsstyrker har været at indsætte disse, når konflikter allerede er tilspidsede. - Men det har været underbelyst, hvordan man kan udnytte de muligheder, der kunne være i at benytte specialoperationer i en mere præventiv form.

Små nationers specialoperationer

Samtidig har specialoperationer traditionelt været brugt af store stater, som har viljen og evnen til at gå enegang. Spørgsmålet er, om instrumentet er ligeså anvendeligt for små og mellemstore stater, som altid er nødt til at indgå i internationalt samarbejde, siger Lars Ehrensvärd Jensen. Samtidig forklarer han, at det er begrænset viden, der findes om specialoperationer i små og mellemstore nationer i forhold til at bruge disse i konfliktforebyggelse. Derfor er Forsvarsakademiet i gang med at undersøge, hvad dette betyder. - På Forsvarsakademiet undersøger vi, hvordan Danmark kan udføre specialoperationer strategisk i fremtiden, så vi kan bidrage til at forebygge konflikter og undgå at udsende store styrker i langvarige og kostbare operationer, siger Lars Ehrensvärd Jensen.

Forskellige virkeligheder

Ideen er at lave en bedre kobling mellem det akademiske, forskningsmæssige felt i specialoperationsstyrkers anvendelse, specialoperationskommandoen og det politiske niveau. - Hvis specialoperationsstyrker skal have en chance for at blive anvendt rigtigt, så skal de også være i stand til at forstå, erkende og kommunikere strategisk. I Danmark har man oprettet en specialoperationskommando og formelt sidestillet området med de tre andre operative kommandoer. En af udfordringerne er, at den virkelighed, der eksisterer for specialoperationskommandoen ikke nødvendigvis er den samme virkelighed, der eksisterer i det politiske felt og hos forskerne, forklarer Lars Ehrensvärd Jensen. ■

FAKTA

- Som følge af aftale på Forsvarsområdet 2013 - 2017 etableres en specialoperationsstyrkekommando, hvori de to specialkorps - Jægerkorps og Fremadskorpset - indgår og sammenlægges til én enhed.
- I aftalen om ny organisering af Forsvaret fra den 10. april blev det besluttet at oprette specialoperationsstyrkekommandoen i Aalborg.

DE SPINKLE BLÆSER IKKE VÆK

Selv om jobbet som jægersoldat ikke er et almindeligt 8-16 job, er det fint foreneligt med familieliv. Foto: FLVFOT-NORD

Udsigten til at blive sorteret fra afholder mange fra at søge om optagelse på jægeruddannelsen. Et godt råd fra en erfaren jægersoldat er at tage udfordringen op, tro på det, og lade andre bedømme, om man har det, der skal til. Der findes nemlig ingen formel på, hvem der kommer igennem.

AF FORSVARETS PERSONELTJENESTE

SPECIALSTYRKER

- Jeg har verdens bedste job, siger Mikkel, der har sin hverdag hos Jægerkorps i Aalborg og gerne vil appellere til modet hos alle dem, der har drømmen. Han ved jo godt, hvad der er på spil og har prøvet det på egen krop.

- Jeg husker stadig fornemmelsen af at stå side om side med dem, der var skåret af granit og mærke håbet sive langsomt ud på min første dag. Men sagen er, at du ikke kan pege på de seks, der kom igennem lige netop det år. Selektion er selvfølgelig en præmis, frafaldet er stort, og præstation er en del af hverdagen, fortæller Mikkel, der den dag i dag - 10 år efter - stadig ikke kan sige, hvad der skal til. Det eneste, han kan sige med sikkerhed, er, at de spinkle på hans hold blæste ikke væk, mens de af granit en dag ikke var der længere. - Det er så mange facetter, der gør, at du ender med at klare det. Og du kender dem ikke selv. Jeg kunne ikke tage 20 pæne armstrækkere, da jeg startede. Det kunne jeg heller ikke, da jeg afsluttede patruljekurset.

Det kan han så i dag, hvor jægersoldat er hverdagen og det job han står op til hver morgen.

Profession: Jægersoldat

Med kone og to børn har Mikkel sin hverdag i omegnen af Aalborg ligesom mange af hans kollegaer i korpset. Og i de perioder, hvor han er hjemme, bliver børnene hentet og bragt på vanlig vis. Privatlivet har ikke et slør af mystik over sig, og selv i børnehaven kender de til fars profession og kan støtte op i de perioder, hvor Mikkel er udsendt.

- Jeg har et 8-16 job ti uger om året, og jeg holder fri i tolv uger. Den sidste tredjedel af året er jeg helt væk, men 100 rejsedage om året er jo heller ikke usædvanligt i andre brancher, så jeg føler ikke, at mit familieliv er under specielt pres. Til gengæld har jeg verdens fedeste job, og jeg har aldrig fortrudt, at jeg tog den udfordring op.

Tro på det

Alt for mange bekymrer sig om, hvorvidt de er gode nok både før ansøgningen og undervejs i forløbet - faktisk helt frem til afslutningen.

- Det er superærgerligt og spild af potentielt supergode jægersoldater, når aspiranterne undervejs mister troen og selv vælger at takke nej - hvilket mange på et hold faktisk gør, siger Mikkel.

Ser man sig omkring i korpset, er der et bredt udsnit af højde, drøjde, baggrund, erfaring, intellekt og styrke repræsenteret. Der er måske ikke plads til alle, men formelen er ikke givet. Og Mikkel opfordrer til klokkeklar.

- Har du tænkt tanken, så tag udfordringen op i år - og lad de andre afgøre, om du har det, der skal til. ■

FAKTA

Adgangskravet er en gennemført reaktionsstyrke- eller sergentuddannelse.

Uddannelsesforløbet består af forkurser, patruljekursus (8 uger), aspirantkursus (5 uger), hvorefter du får udlæveret den bordeauxfarvede baret. Herefter går du i gang med den egentlige jægeruddannelse.

Fra du er ansøger, til du er operativ jæger går der cirka 2 år.

Ansøgningsfristen er den 1. juni. Jægerkorps ser gerne flere ansøgninger, end de har fået de sidste par år, så hvis din situation ændrer sig og giver dig mulighed for at søge, så kontakt Forsvarets

Rekruttering - også selv om ansøgningsfristen er udløbet.

Følg dagligdagen i Jægerkorps på Facebook (Jægerkorps).

Læs mere om uddannelsen og ansøg på forsvaret.dk/uddannelser.

- Generelt bliver det nok godt for organisationen lige at få rystet posen og samlet kommandoerne. Til gengæld synes jeg, at det er ærgerligt for min afdeling, Forsvarets Forsyning, Depot og Distribution, at vi rykker væk fra Forsvarets Materieltjeneste, da vi har haft et rigtig godt samarbejde. Jeg rykker selv teltpælene op og flytter med. Desværre er det ikke alle vores medarbejdere, der har mulighed for at flytte til Aarhus, og det er ærgerligt, for da får vi et stort kompetencepild. Jeg er dog sikker på, at vi nok skal løfte opgaven alligevel. ■

Benedikte Lennert Forchhammer,
Overassistent, FMT

- Jeg er ikke glad for beslutningen om, at FSU skal flytte til Århus – min mand og jeg har lige købt hus i Bagsværd, og vi har en lille dreng der stortrives i vuggestue. Det er problematisk for mig, jeg har mange gode år tilbage på arbejdsmarkedet, og jeg er glad for mit job. Jeg kan ikke forestille mig, at jeg kan finde et andet, der er lige så godt, men jeg har ikke planer om at flytte til Aarhus. Samtidig er det et meget kompliceret scenarie for mig at skulle pendle mellem Bagsværd og Aarhus de næste mange år og også få familielivet til at balancere. For FSU tror jeg, at flytningen vil betyde et kompetencefald, fordi mange netop vil blive ramt på balancen mellem arbejdslivet og familielivet. ■

Julie Pio Trampe,
afdelingsdyrlæge, FSU

- Det første, jeg tænkte, var ”pokkers!”. Men det blev hurtigt afløst af ”sådan er det bare”. Indtil det blev klart, at der er nogle ansættelsesgrænser for os HK’er. Det giver usikkerhed og frustrationer, men vi kan ikke gøre så meget selv lige nu. Det ligger hos FPT at skabe klarhed over, om vi må flytte med uden for ansættelsesgrænsen Hvis det ender med, at jeg kan flytte med, er afstanden ikke så slem for mit vedkommende. Jeg bor syd for København, så der er dem, der bliver hårdere ramt.” Jeg kan dog ikke se, hvad man får ud af at flytte staben så langt væk. Jeg savner en faglig begrundelse for beslutningen. Det er mest det, der får det til at virke så nytteløst og frustrerende. ■

Alice Schultz,
overassistent,
Hjemmeværnskommandoen

- Jeg blev ikke overrasket over, at vi skal flytte til Karup. Det har jo været oppe flere gange før. Men jeg får langt til arbejde. Jeg bor på Djursland og får 100 km at køre. Det betyder, at jeg skal køre hjemmefra klokken halv syv for at være fremme klokken otte. Og så er jeg da usikker på, om der bliver arbejde til alle os kontormedarbejdere fra SOK. Jeg har været her i 30 år og har ikke tænkt på at søge et job i det civile. Endelig synes jeg, at det er ærgerligt, at så stort et brand, som SOK er, forsvinder fra befolkningens kendskab til Forsvaret. Blandt andet i forbindelse med vores havmiljøvogterkampagne og i forbindelse med redningsoperationer. ■

Birgitte Søby Vagnholm,
kontormedarbejder, SOK

NY TOPLEDELSE PÅ VEJ

Departementschef Lars Findsen og generaløjtnant Bjørn Bisserup fanget til et interview midt i arbejdet med at reorganisere Forsvarets ledelse.

De nye topstillinger i Forsvaret og departementet ventes besat i starten af juni. Derfor er der håb om, at flertallet af de medarbejdere i departementet og Forsvarsstaben, der er direkte berørt heraf, vil have en afklaring af deres situation inden sommerferien.

TEKST OG FOTO: LARS BØGH VINTHNER / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

ORGANISERING Da den politiske aftale om den ændrede organisering af Forsvarets ledelse lå fast, stod det klart, at aftalen blev bredere, end mange i første omgang havde regnet med. Derfor er der nu mange flere medarbejdere i departementet og Forsvaret, der venter på en afklaring om deres fremtid.

Departementschef Lars Findsen og chefen for Forsvarsstaben Bjørn Bisserup vil ikke love noget, men håber, at de fleste medarbejdere i departementet og Forsvarsstaben vil få afklaret deres personlige situation inden sommerferien.

Med orienteringen af Hovedsamarbejdsudvalget og samarbejdsudvalgene i Forsvarskommandoen og departementet i sidste uge gik reorganiseringen af Forsvarets ledelse ind i sin anden fase. Topstillingerne på generalsniveau er under klassificering og slås op til besættelse i starten af juni.

Trods den nye organisering fortsætter hovedsamarbejdsudvalget i sin nuværende form. I processen kommer

departementschefen på gæstevisit.

- Det er centralt, at samarbejdsudvalgene på alle niveauer inddrages mest muligt i hele organiseringen, understreger Lars Findsen.

- Og af hensyn til medarbejdernes afklaring om de er med i den nye organisation eller ikke, om de skal flytte, blive eller måske afskediges, er ambitionen at give besked inden sommerferien. Men vi skal holde en fin balance mellem, at det af hensyn til medarbejderne skal gå hurtigt, og at tingene skal gøres ordentligt, slår Bjørn Bisserup fast.

Færre generaler

Som det fremgår af organisationsdiagrammet, er det kun forsvarschef- og departementschef-stillingerne, der er bibeholdt. Den trestjernede viceforsvarschef og koncernstyringsdirektøren får færre tostjernede generaler under sig.

De tre siddende kommandochefer kan umiddelbart overføres til værnssstabschefer, men fordi en række stillinger kan søges og nye chefer for Arktisk Kommando og Specialstyrkekommandoen skal findes, er der mulighed

for en større rocade.

Under alle omstændigheder bliver der færre generaler og admiraler, og færre chefer generelt i forsvaret vil fortsat være målet. Vi bliver færre, men skal kunne udrette det samme, er devisen.

- Vi skal fastholde og bygge videre på de fantastisk gode resultater, som forsvaret har opnået. Den udvikling skal fortsætte men altså inden for en samlet set mindre ramme. Og det kan lade sig gøre, fordi vi får en mere enkel ledelsesstruktur og derved sparer et lag i organisationen, fortæller Lars Findsen.

Men får de nye toner fra Østeuropa indflydelse på budgetterne. Skal Danmark skrue op for budgettet ligesom i Sverige og Norge? Skal vi vente og se?

- Det er selvsagt et politisk spørgsmål, som jeg nok skal være tilbageholdende med at forsøge at svare på. Men med den nye organisation får politikerne en ledelse tilpasset nutidens krav, og som har en tilstrækkelig robusthed til, at der kan skrues op og ned efter behov for at bevare et effektivt forsvar, siger Lars Findsen. ■

-Vi skal alle bidrage til at skabe en økonomistyring, der understøtter cheferne i at skabe mest mulig operativ effekt for pengene. Det er den vigtigste opgave for økonomifunktionen de kommende år, siger økonomidirektør i FKO, Poul Taankvist. Foto: Trine Axelholm

MERE FORSVAR FOR PENGENE

Der er opnået væsentlige forbedringer i Forsvarets økonomistyring, som nu også er anerkendt af eksterne ”censorer”, Rigsrevisionen og Statsrevisorerne. Der er dog fortsat behov for at videreudvikle økonomistyringen – og ambitionerne er høje.

AF PROGRAMKONTORET FOR ØKONOMISTYRINGSSTRATEGI / FKO

PENGE

Strategien for udvikling af økonomistyringen i 2014-2015 er nu fastlagt. Med færre ressourcer til rådighed de kommende år stiger kravene til Forsvarets omstillingsevne og dermed til fleksibiliteten i opgaveløsningen og ressourcefordelingen.

- Der skal skabes størst mulig fleksibilitet i omkostningerne, således at der hurtigere kan lægges tyngde efter de operative behov, siger økonomidirektør i Forsvaret Poul Taankvist.

Formuleringen af en samlet strategi for fremtidig udvikling af den økonomiske styring er et væsentligt element til at sikre en målrettet, konsistent og koordineret indsats på tværs af økonomifunktionerne på Forsvarets område.

- Kravene til den operative opgaveløsning er uændret, og det kræver en

økonomistyring, der understøtter cheferne i at skabe økonomisk råderum og prioritere. God økonomistyring er dog ikke et mål i sig selv, men et middel til at understøtte Forsvarets løsning af sine kerneopgaver, siger Poul Taankvist.

Mere forsvar for pengene

Med formuleringen ”mere forsvar for pengene” er det overordnede formål med Forsvarets økonomistyring at sikre, at:

- Vi løser Forsvarets opgaver bedst muligt inden for de givne økonomiske rammer
- Vi skaber økonomisk råderum og muliggør tværgående prioriteringer
- Vi synliggør ledelsens handlemuligheder til videreudvikling af Forsvarets opgaveløsning

Mere forsvar for pengene betyder, at Forsvarets samlede ressourcer anvendes til

at skabe mest mulig operativ effekt inden for de givne økonomiske rammer og de politiske ønsker, der er til Forsvarets opgaveløsning.

Endelig skal Forsvaret i højere grad end tidligere selv kunne tilvejebringe råderum til fortsat fornyelse og udvikling, herunder til investeringer i nye eller eksisterende kapaciteter.

Udviklingen fortsætter

Målbilledet for Forsvarets økonomistyring er fastlagt i forlængelse af resultaterne af økonomistyringsstrategien 2011-2013, den aktuelle økonomiske kontekst og i overensstemmelse med Moderniseringsstyrelsens målbillede for økonomistyring i staten.

Den ønskede økonomistyring ved udgangen af 2015 omfatter forenkede og sammenhængende systemer, klare og velfungerende organisatoriske strukturer samt chefer og medarbejdere, der forstår at udfylde deres roller og løfte deres ansvar. ■

Statsrevisorerne

I 2011 skrev Rigsrevisionen en beretning om Forsvarets økonomistyring, der især kritiserede Forsvaret for manglende gennemsigtighed og evne til at redegøre for, hvad Forsvarets aktiviteter og opgaver kostede. Forsvaret har siden gennemført en lang række initiativer til at forbedre økonomistyringen, herunder er økonomistyringsstrategi 2011-2013 gennemført.

Rigsrevisionen har fulgt udviklingen og skrev i april et notat til statsrevisorerne, som i positive toner omtaler Forsvarets forbedringer af den økonomiske styring. Statsrevisorerne har drøftet Rigsrevisionens opfølgning og anerkender, at Forsvarets økonomistyring er styrket, så der nu er bedre muligheder for prioritering af opgaver, aktiviteter og ressourcer.

Per Ludvigsen

Chefen for Hærens Operative Kommando, generalmajor

Hvad er den vigtigste forbedring af økonomistyringen Forsvaret tager med sig fra de seneste års udvikling af økonomistyringen?

- Økonomistyringen i Forsvaret er udviklet til at blive et pålideligt og godt værktøj, som på alle organisatoriske niveauer og sammen med andre værktøjer spiller en central rolle i at opnå de ønskede resultater i form af mest mulig operativ kapacitet og opgaveløsning. Samlet medvirker god styring af økonomien til, at vi får mere hær og operativ opgaveløsning for de penge, der er bevilget.

Hvilken betydning har udviklingen inden for økonomistyring de senere år haft for din myndighed?

- I Hæren har vi forbedret og standardiseret ledelsesrapporteringen samt intensiveret decentralisering af ansvar også på det økonomiske område. Det betyder eksempelvis, at chefer på alle niveauer på baggrund af de centralt tilvejebragt data

og prognoser nu kan forhandle og beslutte dele af medarbejdernes løn med henblik på at opnå bedre resultater.

Vi er blevet bedre til simulere planlagte aktiviteter, ligesom vi i øvrigt generelt følger økonomistyringskredsløbet, dvs. budgetterer aktiviteterne, gennemfører aktiviteterne, følger op på resultatet af aktiviteterne og på den baggrund justerer fremadrettet, altså revurderer budgetterne.

Det betyder mulighed for, at der rettidigt kan træffes de beslutninger, der skal til for at nå resultaterne så hensigtsmæssigt som muligt. Planlægning, udførelse, kontrol og justering går hånd i hånd uanset om det drejer sig om styring af økonomi eller militær opgaveløsning.

Hvad er dine forventninger til udviklingen inden for økonomistyring i Forsvaret i de kommende år?

- Ud over at blive bedre til det, vi gør, så er der især tre områder, hvor jeg gerne ser udviklet yderligere. For det første bør vi rationalisere økonomistyringsfunktionen i Forsvaret og gerne i retning af en central tjeneste, der har lokale elementer placeret rundt om i landet ved forsvarrets myndigheder. Det vil højne fagligheden, understøtte ensartethed og tempo samt sikre, at den enkelte chef får den støtte og rådgivning, som skal til, for at chefen på et oplyst grundlag kan træffe de rigtige beslutninger.

For det andet mener jeg, at det er vigtigt, at trækkes på interne ydelser for eksempel fra de funktionelle tjenester får større direkte betydning og effekt for myndighederne. Det vil øge effektiviteten og give mulighed for at få endnu mere kapacitet og opgaveløsning.

Sidst, men ikke mindst, er der behov for at øge fleksibiliteten og mulighederne for at flytte ressourcer mellem de forskellige driftsområder samt mellem drift og investering. Det vil medvirke til, at ressourcerne kan udnyttes så effektivt som muligt i løbet af året og på længere sigt samt forebygge spild og uhensigtsmæssig kassetænkning.

Per Pugholm

Chefen for Forsvarets Materieltjeneste, generaløjtnant

Hvad er den vigtigste forbedring af økonomistyringen Forsvaret tager med sig fra de seneste års udvikling af økonomistyringen?

- Den er erkendelsen af, at økonomistyring ikke blot er en støttefunktion, men derimod en integreret del af alle (større) beslutninger og dermed et hovedfokus for Forsvarets Ledelse. Man skal vide, hvad de enkelte aktiviteter koster at gennemføre, således at man kan prioritere disse inden for det samlede budget.

Hvilken betydning har udviklingen inden for økonomistyring de senere år haft for din myndighed?

- Det betyder, at vi arbejder aktivt med økonomi som en integreret del af alle aktiviteter, og at vi ledelsesmæssigt følger op på økonomi i forhold til såvel de konkrete aktiviteter som den langsigtede planlægning. Eksempelvis gennemgår jeg alle dele af FMT samlede budget fire gange årligt sammen med de budgetansvarlige og FMT økonomifunktion, således at vi såvel fra top til bund som på tværs af organisationen har det samme billede af vores økonomiske situation.

For at understrege vigtigheden af økonomifunktionen har vi endvidere etableret et særskilt økonomifunktion på samme organisatoriske niveau som de kapacitetsansvarlige (KA Land, KA Maritim og KA Luft), ligesom vores Økonomidirektør indgår i FMT Direktion.

Hvad er dine forventninger til udviklingen inden for økonomistyring i Forsvaret i de kommende år?

- Det er min forventning, at vi i de kommende år får taget næste trin på økonomistyringsstigen, således at vi ikke blot overholder budgettet og ved, hvad pengene bliver brugt til og så sikrer, at hver eneste aktivitet bliver gennemført så omkostningseffektivt som muligt. Det betyder blandt andet, at vi i de kommende år skal blive endnu bedre til at forstå, hvad der er de store ”cost drivere” i de enkelte aktiviteter og til at reducere disse i muligt omfang. Vi er dog allerede godt i gang på dette område – eksempelvis så reducerede Forsvarets Hovedværksteder sidste år deres behov for værkstedsfaciliteter med mere end 20 % målt i m2.

VETERANER I DEN KONGELIGE BALLET

Martin Aaholm og Henrik Morgen er to af de tre veteraner, der har skiftet den afghanske ørken ud med de skrå brædder i Skuespilhuset. De er med i forestillingen *I Føling*, der skal vise danskerne den menneskelige side af soldaternes indsats i Afghanistan.

AF **SIGNE HARE** / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

VETERANER

- Jeg har altid vidst, at jeg ville være soldat, siger Martin.

Han sidder midt i rummet på en stol og skimmer manuskriptet, der ligger på gulvet til højre for ham. Ved siden af ham ligger en kopi af et maskingevær, som er rekvirit til dagens prøve og de to proteser, der har fungeret som hans ben, siden han kom hjem fra Afghanistan.

Martin fortæller om sine oplevelser i krigen, men befinder sig lige nu langt væk fra både ørkenomgivelserne i Helmand og fra Taleban. Han sidder bag kulisserne på det kongelige teater, hvor han er i gang med prøverne til forestillingen *I Føling*.

Jeg spiller ikke skuespil

Martin var i Afghanistan med ISAF 7 i 2009. Han mistede begge sine underben og fem fingre, da han blev ramt af en mine i forbindelse med operation Panterens Kløer. Han er en af de tre veteraner, der fortæller sin historie i forestillingen, som skal udspille sig på skuespilhusets store scene i løbet af foråret.

I dag er han til læseprøve, hvor han sam-

men med forestillingens instruktør, Christian Lollike, øver sig i at formidle sin historie til et publikum.

- Jeg har valgt at være med for at give folk et indblik i min situation, fortæller Martin, da dagens tekst er gennemgået, og han får mulighed for at fortælle om sin nye karriere som skuespiller.

Han håber, at han ved at dele sin egen historie er med til at vise krigen som andet end kynisk og koldblodig med nogle nye sider af soldaternes tid i Afghanistan.

- Jeg spiller ikke skuespil. Det er hundrede procent mig selv, der står på scenen, tilføjer han.

Forrest i lokalet sidder instruktøren, Christian Lollike, på en skammel og iagttagende Martin. Christian Lollike er kendt for at formidle svære emner på teaterscenen, som da han i 2012 lavede en forestilling om Anders Breivik og massakren på Utøya.

- Da jeg blev kontaktet og spurgt, om jeg kunne være interesseret i at lave noget med balletkompagniet, sagde jeg, at det skulle handle om krigen i Afghanistan, siger han og fortæller, at det har været et stort privilegium at arbejde sammen med de tre veteraner.

- Det er enormt rørende at høre deres historier og få indblik i deres liv, siger han

Martin er en af de veteraner fra Afghanistan, som er med i forestillingen *I Føling*. Foto: Søren Solkær Starbird

og tilføjer, at man i forestillingen har bygget en del scener op omkring veteranernes personlige fortællinger.

Ballet på et ben

I et lokale godt gemt væk i labyrinten af lange korridorer, der skjuler sig bag tæppet på det Kongelige Teater, danser Henrik, der mistede sit ene ben i Afghanistan, ballet. Han står i kanten af lokalet og bevæger sig langsomt fremad. Skridt for skridt følger de 30 dansere efter ham rundt i lokalet til lyden af Beethovens 7. symfoni i en parade, der omsætter militærets maskuline manøvrer til ballettens lette bevægelser.

- Jeg vil gerne fortælle min historie og vise, hvordan man kan tale om krig fra en anden vinkel, end hvad vi er vant til at se i medierne. Det her giver mulighed for at vise kompleksiteten på en helt anden måde, fortæller Henrik, da dagens prøve er afsluttet.

Og det er netop tanken bag forestillingen, siger den ene af forestillingens to koreografer, Tim Matiakis.

- Mens teater kan være intellektuelt, så er dans mere emotionelt og kan vise de følelsesmæssige aspekter, siger han om det at formidle krig igennem ballettens sprog. ■

NÅR TO VERDENER MØDES

Soldater og ballerinaer er ikke så forskellige, som man skulle tro.

AF **SIGNE HARE** / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

KULTURMØDE

Henrik Morgen, der spiller en hovedrolle i forestillingen *I Føling*, ser to forskellige verdener mødes hver gang, han træder ind til en prøve på teateret. Men ifølge ham har balletdansere og soldater meget tilfælles.

- Balletten er ikke så anderledes fra den militære verden. Her er der også enormt meget disciplin og høje forventninger til folk, og så

er der nogle ældgamle traditioner, som vi også kender fra Forsvaret, siger han.

Den opfattelse deler han med den ene halvdel af koreografduoen på forestillingen, Esther Lee Wilkinson, der fortæller, hvordan danserne har indstuderet militærets fysiske signaler og kropssprog som udgangspunkt for koreografien i forestillingen.

- Ligeså adskilte vores verdener er, ligeså mange fællesnævner er der. Vi har den samme opfattelse af disciplin, og så er der aspektet

med at fralægge sig individet for at tage del i en gruppeformation.

Også forestillingens instruktør, Christian Lollike, ser mange lighedstegn imellem veteranerne og balletdanserne.

- Det er en stor udfordring at tage det mest lyserøde og sætte det op mod noget, der er så hårdt og jordnært, som krig er. Men når det er sagt, så er der også mange paralleller. Der er meget af det samme hierarki og den samme kropsbevidsthed indenfor de to verdener. ■

I Føling

er skabt i co-produktion mellem Den Kongelige Ballets kompagni i kompagniet, Corpus og S/H (tidligere CaféTeatret).

Forestillingen spiller i Skuespilhuset fra den 22. maj til den 3. juni.

TEMA OVERSIGT

Familien fandt melodien på Christiansø

SIDE 8

Forsvarets turist-ø

SIDE 9

Svømmer fra Bornholm til Christiansø

SIDE 9

Oprustning i Østersøen

SIDE 10

Vi mærker stort set ikke, at vi hører under Forsvaret.

Orla Johannsen
Ø-chef

Morten Magni og hans kone, Marie, flyttede til Christiansø i sensommeren 2013 sammen med drengene Valdemar (tv) og Viktor.

Familien fandt melodien på Christiansø

Efter 17 år som underviser på en musikskole i Vejle, besluttede Morten Magni at trække familien op med rode og flytte til Christiansø. Forsvaret søgte håndværkerfamilier til det lille ø-samfund, og familien slog til.

TEKST OG FOTO: MORTEN MARIANI / SOK

Ø-LIV

Jeg forelskede mig i øen lige med det samme, fortæller Morten Magni om det første besøg på Christiansø.

Han og hans kone Marie var inviteret til samtale med ø-chefen. Forsvaret havde søgt håndværkerfamilier til øen, og familien Magni var én af de fem familier, der gik videre til anden samtalerunde. Besøget var en succes, og i dag bor Morten, Marie og drengene Viktor og Valdemar på klippeøen øst for Bornholm.

Morten Magni er oprindeligt uddannet tømrer, men hans store passion for musik fik ham ind på musikkonservatoriet, hvor han uddannede sig indenfor klassisk musik. Efter uddannelsen begyndte han at undervise på Musikskolen i Vejle, men en dag skulle der ske noget andet.

- Jeg havde siddet i 17 år på en musikskole, og det kan en håndværksmester ikke bruge til ret meget. Så jeg vidste godt, at det, jeg skulle ud og søge, var noget anderledes; ikke bare en almindelig tømrerstilling. Da Marie kom hjem med jobopslaget fra Forsvaret, blev vi hurtigt enige om, at det var noget for os, siger Morten Magni.

Fra by til ø

Det er en stor omvæltning at komme fra en større jysk provinsby til et lille samfund som Christiansø. Man kan gå hele øen rundt på et kvarter, og med knap 100 indbyggere skal man være indstillet på, at man kommer hinanden meget ved.

- Man er nødt til at forholde sig til alle de andre beboere.

Man kan ikke tillade sig at gå ned igennem 'Gaden' og møde nogen uden at sige goddag. Det er jo de samme mennesker, vi møder igen i morgen. Men heldigvis er vi kun blevet mødt af glade, positive og åbne mennesker herovre, fortæller Morten Magni.

Umiddelbart er der ikke meget, Morten savner ved bylivet. Men der er ting, man må indstille sig på, når man flytter ud på en lille ø midt i Østersøen.

- Man finder hurtigt ud af, hvor forkælet man er, når man bor i byen. I byen kunne vi handle døgnet rundt, tage en tur i biografen eller hvad vi havde lyst til. Herovre har vi ganske vist en købmand med de fleste fornødenheder, men åbningstiden er begrænset, så man lærer at handle, når den har åbent. Og hvad underholdning angår, så må vi forsøge at bruge de evner, vi nu har til at underholde hinanden, siger Morten.

Respekt for det oprindelige

Der var mange ting, der skulle overvejes, inden familien var klar til at tage springet. Men det håndværksmæssige var Morten aldrig i tvivl om. Ganske vist er det ikke en helt almindelig tømrerstilling, Morten er blevet ansat i. - Vores opgave herovre er at vedligeholde alle de gamle bygninger, og da stort set alt er fredet, skal vi sørge for, at alt bliver vedligeholdt i den oprindelige standard. Vi kan ikke bare smutte i Silvan efter en pakke skruer - det skal være de helt rigtige materialer, vi bruger. Altid. Og så ligger der i øvrigt heller ikke et byggemarked lige i nærheden, så alt skal bestilles hjem og fragtes herover. Det betyder også, at tingene tager den tid, de tager, fortæller Morten.

Og man får da heller ikke indtryk af, at øens beboere lider udpræget af stress. Men omvendt ligger de bestemt ikke på den lade side, for der er altid noget at lave. Og alle hjælper hinanden. Også de ansattes ægtefæller, der ofte får mulighed for at bruge deres kompetencer. Mortens kone Marie har tidligere arbejdet med kommunikation og er nu hyret ind på freelancebasis af ø-chefen til at arbejde med informationsmateriale til turisterne. Marie har desuden sat sig godt ind i øens historie og skal i den kommende sæson fungere som øguide.

Levende udstillingsvindue

I vinterhalvåret kan der være larmende stilhed på øen. Men når foråret melder sig, begynder de mange turister at strømme til. På en sæson bliver øen besøgt af op imod 45.000 turister.

"Pas lige på. Jeg skal lige ind her," var der en gang en turist, der sagde til en af øens beboere. Hvad, turisten ikke vidste, var, at personen, der stod i vejen i døråbningen, var husets beboer.

- Sådan er det med turisterne. De tænker ikke over, at der bor mennesker herovre. Men det er en del af pakken, når man flytter til Christiansø. Vi ved godt, at vi på en måde er et levende udstillingsvindue. Det er der selvfølgelig nogen, der vil finde lidt belastende, men så skal man ikke søge herover, siger Morten Magni.

Når de sidste turister har forladt øen med dagens sidste båd til Bornholm, mødes øens beboere til '5-møde' (en øl) foran købmanden, og den idylliske fred indfinder sig igen på den lille perle i Østersøen. ■

Forsvarets turist-ø

Danmarks østligste beboede ø, Christiansø, hører under Forsvarsministeriet. Forsvarets opgave er at vedligeholde øen og vise den frem til turisterne.

TEKST OG FOTO: MORTEN MARIANI / SOK

ARBEJDE

Omkring ti håndværkere er ansat af Forsvaret til at vedligeholde de fredede bygninger og anlæg på Christiansø. Desuden har øen en læge, lærere til skolen og en række timelønnede til forskellige sæsonbetonede opgaver. De bor og arbejder i et noget særpræget lille samfund, der ganske vist ligger inden for lands lov og ret - men på mange måder adskiller sig fra det øvrige Danmark.

Christiansø hører for eksempel ikke ind under nogen kommune, og man kan ikke bare flytte til øen, med mindre man sikrer sig en ansættelse i Forsvaret. Til gengæld kan man frit besøge den smukke ø og opleve de gamle militære anlæg og den helt specielle natur, man ikke ser andre steder i Danmark. Og det er der rigtig mange, der gør, fortæller ø-chef Orla Johannsen.

På et tidspunkt havde vi helt op imod 80.000 turister om året. Selv om vi er meget fokuserede på turismen herovre, så er det nok lige i overkant. I dag er besøgstallet omkring 45.000. Så mange turister slider på øen, hvis vi ikke løbende plejer og vedligeholder natur og fæstningsværker. Christiansø er et af Danmarks 'Natura 2000'-områder, og det betyder, at der også skal passes godt på den unikke natur og det helt særlige dyreliv, der er herovre, siger Orla Johannsen.

Fra fiskeri til turisme

Tidligere levede de fleste indbyggere på øen af fiskeri, men ligesom alle andre steder i landet er kystfiskeriet blevet afløst af store trawlere, der blandt andet kræver helt andre havnefaciliteter. Så i dag er der ingen fiskere tilbage på Christiansø. Det har tvunget øboerne til at tænke i andre baner, og for ø-chefen er der ingen tvivl om, hvad øens indbyggere skal satse på fremover.

Udover arbejdet med at vedligeholde bygningerne og naturen herovre, så skal vi vise øen og alle de gode ting, der er herovre, frem. Det er i bund og grund vores opgave, siger Orla.

Og selv om Orla og de andre øboere arbejder i Forsvarets tjeneste, så er det ikke meget, der afslører den sammenhæng.

Vi mærker stort set ikke, at vi hører under

Forsvaret. En gang i mellem får vi besøg af Søværnet og Flyvevåbnets helikoptere, som bruger øen som øveplads for landinger. Når de kommer herover, så stiller jeg gerne op til en rundvisning, men ellers mærker vi ikke Forsvaret i det daglige, fortæller Orla Johannsen, der i øvrigt selv har en fortid som værnepligtig i Søværnet.

Vartegn renoveres

Ud over naturen og de gamle militære bygninger og anlæg på øen er der også nye attraktioner på vej.

'Store Tårn', det ene af det 400 år gamle fæstningsanlægs to tårne, står overfor en gennemgribende renovering i 2014. Tårnet, der siden 1805 har fungeret som øens fyrtårn, skal fra 2017 stå færdigt som en særlig attraktion, der blandt andet byder på oplevelser af lidt mere finkulturel karakter.

Tårnet bliver overdækket med glastag, der af hensyn til den ydre fremtoning ikke kan ses udefra, og et nyt indskudt dæk skal skabe et arkitektonisk rum, der kommer til at danne rammen om forskellige kunstinstallationer, fortæller Orla Johannsen. ■

På en tidlig forårsdag emmer Christiansø af fred og idyl. Men snart strømmer turisterne til - omkring 45.000 gæster øen på en sæson.

CHRISTIANSØ

Christiansø er på Finansloven og får årligt 14,6 millioner kroner af Staten. Øens indtægter løber op i omkring fire millioner, så nettoomkostningen på at drive Christiansø er i omegnen af ti millioner kroner.

Som beboer på Christiansø betaler man ikke kommuneskat, da øen ikke hører ind under nogen kommune. Der betales statsskat

Der er hverken biler eller køreveje på Christiansø.

Skolen på Christiansø har i øjeblikket 13 elever. Skolen har undervisning indtil 8. klassetrin, hvorefter børnene må fortsætte grundskolen enten på Bornholm eller et andet sted.

Christiansø er et yndet mål for kunstnere og fotografer, der nyder godt af det særlige lys, der er på øen. Og det unikke fugleliv tiltrækker mange ornitologer.

På Christiansø kan du finde palmer og figentræer. Det milde klima gør det muligt at gro planter, man ellers kun finder sydpå.

Badesæsonen er lang på Christiansø. Klipperne, der sommeren igennem er blevet opvarmet af solen, holder længe på varmen.

Den orange havtaske giver Henrik bedre synlighed. Havsvømmere er nemlig de mindste og blødeste 'trafikanter' på havet. Foto: Privat

Svømmer fra Bornholm til Christiansø

SUNDHED: Alt for mange danskere går med en uopdaget lungesygdom. Henrik vil til august svømme 18 kilometer i åbent hav for at skabe opmærksomhed om, hvor vigtigt det er at bevæge sig og holde sine lunger i form. - Min mor døde maj 2013 efter nogle hårde år med svær KOL. Jeg har på nært hold set, hvor barsk en sygdom KOL er, og hvor svær den sidste tid var for min mor.

Sådan siger Henrik, der arbejder i Forsvaret. Han har sat sig et ambitiøst mål: Den 29. august 2014 vil han med sit projekt Svøm for Liv og Lunger svømme de 18 kilometer i åbent hav fra Bornholm til Christiansø for at skabe opmærksomhed på, hvor vigtigt motion og bevægelse er for sunde lunger og livskvalitet.

- At have KOL er som at trække vejret gennem et sugerør. Min mors sygdom har vist mig, hvor stort et privilegium det er at kunne trække vejret ordentligt og at kunne bevæge sig ubesværet, siger den 50-årige københavnere, der i dag er en passioneret havsvømmer, men tidligere har dyrket både militær femkamp og astanga yoga, løbet maraton og danset argentinsk tango.

KOL er en kronisk lungesygdom, som ødelægger lungefunktionen og gør det svært at trække vejret. Læger anslår, at cirka 430.000 danskere lider af KOL - knapt halvdelen uden at vide det. ■

Du kan like og følge Svøm for Liv og Lunger på www.facebook.com/svoemforlivoglunger og/eller donere et valgfrit beløb på Svøm for Liv og Lungers indsamlingside www.betternow.org/svoemforlivoglunger.

Oprustning i Østersøen

Fæstningen Christiansø blev bygget som et led i et dansk-svensk flådevåbenkapløb i Østersøen, men det var over for den stærke engelske flåde, at klippebastionen bestod sin afgørende test.

AF SUNE WADSKJÆR NIELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

HISTORIE

Christiansø er et af Danmarks mest isolerede steder. De ligger 20 kilometer fra Bornholm, som i forvejen ligger afsondret fra resten af Danmark. I slutningen af 1600-tallet fik de ensomme klippeøer pludselig stor strategisk betydning.

Det skete, fordi Sverige ville have revanche over Danmark til søs. I skånske krig 1675-79 havde den danske flåde med Niels Juel i spidsen gennembanket den svenske. En af grundene til svenskernes dårlige præstationer til søs var, at den svenske flåde manglede en isfri base, og derfor anlagde Sveriges Kong Carl XI i 1680 den store flådebase og fæstning Karlskrona i Blekinge. Allerede i 1684 kom det danske svar – en fremskudt flådebase på Christiansø, hvorfra søværnet let kunne opdage, hvis den svenske flåde rørte på sig. På øens massive stentårn står der, at Kong Christian V mellem ”stejle klipper og brusende hav” opførte et kastel, som gav tryghed til den danske flåde.

Øen overlever fredsperiode

I den næste konflikt med svenskerne Den Store Nordiske Krig 1709-20 benyttede Tordenskiold klippefæstningen som base for sine dristige togter. Flådebasen havde dog den svaghed, at havnen var for lavvandet til at rumme linieskibe – flådens største fartøjer – og det var med at forringe dens værdi, mente flådens admiraler. Med nød og næppe overlevede Christiansø den lange fredsperiode i 1700-tallet, hvor udgifterne til den fjerne ø igen og igen skabte ærgrelse og sure miner i admiralitetet i København. Lappeløsninger og forfald prægede Christiansø.

Landets ulykke blev fæstningens redning. I 1807 kom Danmark i krig mod verdens dominerende flådemagt, Storbritannien, som beslaglagde stort set hele den danske flåde efter at have bombarderet København. Et næsten magtesløst Danmark måtte ty til privat udrustede kaperskibe for at genoprette Danmark måtte be for at genoprette Østersøhandelen. Christiansø var en perle af små hurtige kaperskibe,

og den lille havn blev hurtigt fyldt med de statsautoriserede sørøvere og deres fangster i form af handelsskibe, som sejlede med varer til Danmarks fjender.

Briterne begår fejl

Kapernes aktiviteter på Christiansø kunne ikke undgå at fange briternes opmærksomhed. Handelsfolkene i Østersøen klagede over de mange angreb. Samtidig besluttede admiralitetet i London, at en del af den britiske flåde skulle overvintre i Østersøen. Normalt sejlede de britiske skibe hjem om efteråret, for først at komme igen til foråret, men i efteråret 1808 vurderede den britiske flådeledelse, at det var farligt at give sine fjender frit spil i Østersøen hele vinteren. Briterne var nu på udkig efter en god havn, hvor skibene kunne tilbringe den barske vinter. De kiggede blandt andet på et kort over Christiansø. I farten misforstod admiralerne størrelsesforholdet på kortet, så de troede, at havnen var stor nok til at rumme linieskibe og dermed et muligt vinterhi for flåden. Straks efter sendte de en ordre af sted til den britiske Østersøflåde om at erobre Christiansø. Senere opdagede de fejlen, men da var det for sent at kalde den tilbage.

Klokken 06.00 om morgenen 24. oktober gik alarmen på Christiansø. Fem britiske orlogsskibe og tre bombarderfartøjer nærmede sig fæstningen. Omkring 2.000 mand var skibenes besætning, 100 kanoner kunne de rette mod klippeøen, og desuden havde de seks langtrækkende mortérer. På det sted, hvor angrebet blev sat ind, kunne Christiansø blot svare igen med 12 kanoner, og den militære besætning var 437 mand. Briterne var overlegne i ildkraft og militær erfaring, men deres efterretninger om Christiansø var mangelfulde. Kampen begyndte med, at bombarderfartøjerne smed bomber mod øen. De var uden for rækkevidde af Christiansø forsøgte igen med en ældre

gammel morter, men det første og eneste skud fik den til at eksplodere. Mellem 300 og 350 bomber regnede ned over øen, men chefen for den britiske eskadre kommandør, William Lukin, var utilfreds med bombardementet. Christiansøs massive stentårn havde kun fået to harmløse træffere og stod stadig næsten uberørt. Briterne frygtede stentårnet, for angreb på sådanne tårne havde kostet store tab i Middelhavet. Han opgav at gøre landgang på Christiansø. Briterne vidste slet ikke, at Store Tårn ingen kanoner havde.

Forgæves angreb

Hvis briterne bare sejlede væk nu, ville angrebet tage sig ud som en pinlig fiasko. For ikke at tabe ansigt sejlede den britiske flåde nu tættere på Christiansø og affyrede nogle bredsider mod øen. Nu var de inde for rækkevidde af Christiansøs kanoner, der fik ram på flere af skibene, som led betragtelige skader. Til gengæld skød skibene for højt og ramte ingenting af betydning. 11.30 afbrød briterne beskydningen af Christiansø. Den lille klippefæstning havde overlevet mødet med verdens stærkeste flåde, men det var sket på grund af stribevis af fejl begået i den britiske planlægning.

Efter briternes forgæves angreb gik det for alvor op for den danske flådes ledelse, hvor værdifuld Christiansø var i kampen mod den engelske overmagt. I de følgende årtier blev Christiansøs forsvarsværker forstærket, og det er de anlæg, man kan se, når man besøger øen i dag. Byggerierne blev overhalet af ny militærteknologi, så i 1856 blev fæstningen endelig nedlagt. I hele sin levetid kæmpede Christiansøs mandskab for, at fæstningen kunne holde trit med den militære udvikling. Det lykkedes ikke altid, men til gengæld fremstår den i dag som en perle for turister og andre besøgende. Både de naturlige omgivelser og bygningerne er så unikke, så man næsten føler, man besøger et fremmed eksotisk land. ■

SOLDATER SER HVIDT

Soldater fra Gardehusarregimentet var i marts på anden militær træning i Norge. Ugen bød blandt andet på isklatring og overnatning i snehuler.

AF NATASHA HYGGE ANDERSEN / HOK

TEAMBUILDING Det er mandag formiddag, og to blå busser med snekæder på triller op ad højfjeldshotellets indkørsel. Dørene åbner hastigt, og soldater fra kommandodelingen og 3. deling i 2. bataljon i Gardehusarregimentet kommer ud. De sætter fødderne i det norske snelandskab og ser sig omkring på det 850 meter høje fjeld.

De skal på anden militær træning, der blandt andet indebærer overnatning i snehuler, isklatring og mange kilometer på ski. Under træningen bliver soldaterne udfordret med uvante øvelser i hårdt klima eller svært terræn, der gør det nødvendigt at udvikle færdigheder, der rækker ud over den enkelte soldats funktion.

”
Enheden kommer i en uvant situation, hvor alle er på glatis.

Benny Pedersen
seniorsergent

Nye kundskaber

Soldaterne glider frem på ski, og efter to timer når de frem til dalen, hvor de skal grave og overnatte i snehuler. Men inden de går i gang med spaderne, lærer de blandt andet at søge efter begravede personer i sneen. - Soldaterne får nogle kundskaber, som de kan bruge professionelt og personligt. De får kendskab til langrend, men de lærer også at læse kort og aflæse sneen, fortæller seniorsergent Benny Pedersen, der er sagsbehandler i Enhedsuddannelsesafdelingen hos Hærens Operative Kommando og arrangerer af turen.

Tilbage i dalen graver soldaterne til sve-

Ski er den primære transportform på grund af den dybe sne. Soldaterne tilbagelægger derfor mange kilometer på ski i de norske fjelde, hvor alle ugens aktiviteter foregår. Foto: Natasha Hygge Andersen, HOK

den pibler frem. Det er hårdt arbejde, og mange grupper arbejder i 30 minutters skift. Efter otte vagtskift tyder det på, at arbejdet har båret frugt.

- Så er der sgu hul i gennem, lyder det fra en soldat, der døber gruppens snehule 'Sylfiden'.

Alle kommer på glatis

Under træningen kommer soldaterne på glatis, for de skal lære at løse opgaver under svære terrænmæssige og klimatiske forhold. Natten i snehuler er overstået, og en kraftig blæst raser, men soldaterne fører troligt an til næste sted. Instruktørerne kører på sidelinjen, for i ugens løb har sol-

daterne lært, hvordan de navigerer rundt i snemasserne.

- Jeg har lært at bruge et kort på en ny måde, hvor jeg ved at kigge på mine omgivelser kan finde ud af, hvor jeg er, fortæller konstabel Mikkel Kruhøffer Hendriksen.

Et frossent vandfald i en akvamarinblå farve er dagens klatrestativ, og udfordringen kræver meget af soldaterne.

- Enheden kommer i en uvant situation, hvor alle er på glatis. De får mere tillid til hinanden, og det er vigtigt, hvis de kommer i problemer ude i felten, fortæller Benny Pedersen.

Tilbage på højfjeldshotellet gøres der sta-

tus over ugen foran pejsen.

- Jeg har lært mig selv bedre at kende, og jeg har fået et bedre forhold til min deling. Vi har haft det sjovt, men også været alvorlige, når der var brug for det, fortæller konstabel Amanda Borgaard Aktor.

Benny Pedersen er heller ikke i tvivl om, at turen har gavnet soldaterne.

- Sådanne oplevelser giver trivsel på arbejdspladsen, og vi skal udvikle anden militær træning, for det er en vigtig ting for enhederne, siger han. ■

FLASHBACK TIL DEN AFGHANSKE ØRKEN

Bornholmske opklaringsfolk fra hold 2 på operation, 2006-2007. Bar ørken og høje bjerge gav mulighed for et varieret operationsmønster. Foto: Dennis Mondrup

To mennesker møder tilfældigt hinanden i den gamle 'Camp Viking', og minder fra den første tid i Helmand toner frem i erindringen.

AF KAPTJAN PER B. JØRGENSEN / PRESSEOFFICER, ISAF 17

TILBAGEBLIK

Steder kan føre mennesker tilbage i tiden, og da major Christian Mogensen, der er udsendt som stabsofficer ved ISAF, og hærprovst Thomas Beck tilfældigt mødte hinanden i den gamle Camp Viking, strømmede minderne fra den første tid i Helmand frem.

Christian Mogensen var i 2006 og 2007 chef for 2. lette opklaringseskadron fra Opklaringsbataljonen, mens Thomas var feltpræst.

I det oprindelige "Camp Viking"

Christian og Thomas står i det danske lejrafsnit i Camp Bastion. De første hold af danske soldater boede her tilbage i 2006.

Pladsen ligger nu øde hen. De sandfyldte hesconet, nogle kabler og et par stilladser er det eneste, der vidner om, at stedet ind til for nyligt var hjemsted for en militærenhed. Christian og Thomas orienterer sig i terrænet og forsøger at rekonstruere indretningen. – Her lå kommandodelingen, og det må være ovre på den anden side af hjulsporet, at de tre spejderdelinger lå, siger Christian, mens han peger.

– Dengang var teltene både vores sovepladser og kontorer. Ja, pladsen var trang, konstaterer Thomas. – Men vi var heller ikke herinde så ofte eller så længe ad gangen. Vi kørte ud på mange operationer, som typisk løb over 12 til 18 dage, og så to til fem dages hvile og forberedelser herinde i lejren, fortæller Christian.

Camp Bastion var dengang en lille og primitiv lejr sammenlignet med det, Camp Bastion er i dag.

Da Christian og Thomas først kom herved, bestod yder-perimeteren af en jordvold med pigtråd, og lufthavnen var en grusbane. Men i løbet af rekordtid svulmede Camp Bastion op. Der blev bygget en betonmur rundt om lejren, og der blev sat vagttårne op.

– En gang da vi kom tilbage fra en operation i ørkenen, kørte vi ind mod hovedvagten, som vi plejede. Men vi kunne ikke finde den. Den var i al hast blevet flyttet, mens vi var væk, fordi de udvidede lejren så hurtigt, og det var også helt ok. Men der var ikke lige nogen, der tænkte på at fortælle os om det, før vi kom tilbage. Jeg udlovede en præmie til den spejderdeling, der fandt indgangen først, og efter lidt opklaringsarbejde lykkedes det da også, siger Christian.

Ørkenkrig

Operationer uden for lejren betød ofte hårde kampe mod Taleban, der stod stærkt i den nordlige del af provinsen og nede i "Green Zone".

– Vi kæmpede mod en fjende, der opererede helt åbent fra velindrettede stillinger. De kæmpede og forsvarede sig hårdnakket, og når vi trængte ind i de områder, hvor stillingerne lå, var Taleban ofte væk. Pist væk, fortæller Christian.

– Stillingerne lå langs eller nede i de underjordiske vandingskanaler. Imponerende anlæg! Hvordan de har båret sig ad med at bygge dem, er mig en gåde, fortæller han.

Christian tegner skitser i sandet, mens han fortæller om spejderdelingernes fremgangsmåder og bevægelser, når eskadronen stod over for fjenden. – Truslen fra improviserede sprængladninger, som

senere blev den store udfordring, var stort set ikke eksisterende. Vi kørte meget i ørkenområder, og vi var omhyggelige med at vælge nye veje, så vi ikke havde et fast mønster, der kunne give Taleban en idé om, hvor vi kom næste gang.

– Til gengæld havde vi ofte lokale på knallerter i hælene på os, husker Thomas med hentydning til Talebans egne spejdere.

Tragedierne serveret til middagsmaden

– Når vi kom ind i lejren, løb vi op i den lille kiosk blot for at konstatere, at der stadig ikke var kommet hverken vingummi eller tandpasta. Men vi tog ofte derop alligevel for adspredelsens skyld, siger Thomas.

Han kigger over på den anden side af hesco-nettet, hvor der stadig ligger et par telte med store Røde Kors-afmærkninger.

– Det var egentlig ikke altid et hyggeligt sted at være. Med Felthospitalet som nærmeste nabo fik vi bogstavelig talt alle tragedierne serveret til middagsmaden. Når vi skulle op til spiseteltet, skulle vi forbi bårerne, der var på vej ind til hospitalet med læger og sygeplejesker rundt om. Blodet flød ned ad den sandede vej, fortæller Thomas.

– Det gav stof til mange tanker både forud og efter operationerne. Vi oplevede selv, at kammerater i eskadronen blev såret. To måtte evakueres hjem til Danmark, men heldigvis slap vores hold for tage afsked med faldne kammerater. De oplevelser og de vilkår, vi levede under, lærte mig meget om, hvad det ville sige at være præst i en hård mission, fortæller Thomas. ■

DEN STØRSTE LOGISTIKOPGAVE

Når kamptropperne tager hjem fra Helmand, bliver godt 100 mand tilbage i Camp Bastion for at pakke lejren og materiellet ned og sende det hjem til Danmark. Det bliver med soldaternes egne ord den største hjemtagningsoperation i Hærens historie.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

MATERIEL

Danske soldater, der kommer hjem fra Afghanistan, må ikke nærme sig et landbrug med husdyrhold de første 24 timer efter landingen. Sådan står der i instruksen, når soldaterne flyver hjem. Og det er ikke uden grund. I Afghanistan flourer alle former for husdyrsygdomme, og i Danmark frygter myndighederne især mund- og klovsyge.

Derfor skal de ikke mindre end 2000 ton materiel, der skal hjem til Danmark fra Camp Bastion, i løbet af de næste par måneder også vaskes og desinficeres, inden det bliver sendt hjem. Så mens kamptropperne og de enheder, der støtter dem direkte, flyver hjem i løbet af maj, så bliver omkring 100 soldater tilbage for at vaske, pakke og nedbryde. Det er en kæmpe opgave.

- Det er en kæmpe udfordring. Vi står foran den største redeployeringsopgave i Hærens historie, og den skal vilse indenfor meget kort tid, siger kaptajn Mathias, der er chef for logistiksektionen i staben på Hold 17.

Hjem til Danmark

Soldaterne skal eksempelvis først tage alt løst materiel ud af en kampvogn, rengøre det og lægge det i en container. Derefter skal de skrue tårnet af og hive motoren ud og rengøre og desinficere begge dele samt undervognen. Så er kampvognen klar, medmindre der kommer sandstorm, for så kan de begynde forfra.

Kampvognene og alt vigtigt materiel læsser de på gigantiske transportfly til Dubai. Herfra ryger materiellet på skib til Danmark. De prøver at køre mindre vigtigt materiel ud gennem Pakistan for at spare den dyre flytransport. Det bliver dog drypvis, for transporten er risikabel. Det er derfor løbende en konkret vurdering, der afgør stumpernes vej til Danmark.

Og så er der alt, der ikke skal med hjem. Nedslidte feltsenge, gamle generatorer og godt brugt træningsudstyr. Det sælger Hold 17 lokalt via et amerikansk firma i Camp Bastion. ■

Kampvognene skal gøres rene og desinficeres, inden de sendes mod Danmark. Foto: Carsten Sandberg

FARVEL TIL HELMAND

Otte års krig er slut. Efter 17 hold danske soldater afslutter Danmark ISAF missionen i Helmand.

Kampvognene bliver modtaget i den danske lejr. Foto: Søren Holst, premierløjtnant og fungerende PIO ISAF.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

AFGHANISTAN

26. maj 2006 ankom 1. Lette Opklaringseskadron fra Bornholm med britiske Herculesfly til Camp Bastion i Helmand. Den 10. maj 2014 rullede den sidste danske kampvogn ind gennem porten til samme lejr og afsluttede dermed otte års dansk deltagelse i krig i det sydlige Afghanistan.

- Det er fantastisk at få alle med ind i god behold, når nu det hele er slut. Jeg føler ikke, at vi stopper midt i det hele, men at vi har afsluttet det fornuftigt og overdraget en god forretning til afghanerne. De er på rette spor, og jeg er egentlig overrasket over, hvor store fremskridt, de har gjort, siger Martin, der er premierløjtnant og delingsfører for kampvognsdelingen.

Efter 17 hold lukker den danske del af Camp Bastion, men samtidig begynder en helt ny dansk mission i Kabul.

- I er i virkeligheden et omvendt hold 1. Det første hold i en mission er altid særligt belastet, men hvor de skulle opbygge, skal I nedbygge, og derfor kommer I ud for nogle af de samme ting, sagde forsvarschefen, general Peter Bartram, til de danske soldater og deres chef oberst Michael Thøgersen fra Hold 17 i Helmand, da han besøgte dem i slutningen af april.

Og hold 17 er et særligt hold. Det har skullet køre kampoperationer i det centrale Helmand, lukke den danske del af Camp Bastion og støtte udvidelsen af træningsmissionen i Kabul, hvor danske stabsofficerer blandt andet skal mentore afghanske kolleger på et forsvarsakademi i Kabul. Omstillingsparathed er et nøgleord for soldaterne.

Anderledes kampindsats

Nu er det afghanerne, der har bolden, når det kommer til krigsførelsen i Afghanistan i dag. Det har de haft det sidste års tid.

- I forbindelse med lukningen af de sidste lejre rundt om Camp Bastion, har afghanerne gennemført store operationer på brigadeniveau med succes. De løser også deres taktiske opgaver med sikringen af Highway One på god vis, og har generelt en ret

høj standard, siger Michael Thøgersen, chef ISAF Hold 17.

Derfor har den danske kampindsats det sidste år har også været meget anderledes end de foregående syv. Operationerne har hovedsageligt haft til formål at gøre det muligt for danskere, briter og amerikanere at lukke de fremskudte patrulje- og operationsbaser rundt om Camp Bastion. Et operationsmønster, der sjældent har ført til kamp. Kampvognene på Hold 17 har kun været nødt til at åbne ild en enkelt gang de sidste tre måneder.

Og det var netop sådan en operation de danske kampvogne med følge vendte hjem fra, da de flagbesmykkede kørte ind gennem porten til Camp Bastion for sidste gang den 10. maj. De havde sikret vejen ind til den sidste tilbageværende britiske patruljebase Sterga 2, mens briterne lukkede den, så de i ro og mag kunne transportere materiel og soldater tilbage til Camp Bastion.

Fremtidens mission

Hold 17 er måske ikke hold 1, men så i hvert fald hold ¼, når det kommer til fremtidens mission i Afghanistan. Når ISAF trækker sig ud af kamphandlingerne, er Danmarks primære bidrag til NATOs træningsmission. Her er rollen at stille stabsofficerer til rådighed som mentorer på den afghanske udgave af Forsvarsakademiet i Kabul. Der er allerede nu tilknyttet en halv snes officerer, men det bliver til mange flere i efteråret.

- DANCON Hold 1 i Kabul kommer til at bestå af et NSE og et stabselement, der kommer til at fungere som samlende enhed for alle de danske officerer, der arbejder enten som mentorer ved de afghanske officersskoler eller som stabsofficerer i de forskellige højere hovedkvarterer. Samlet set omkring 60 mand, siger oberstløjtnant Allan Pedersen, der er stabschef DANCON hold 17 i Helmand og kommende stabschef for DANCON hold 1 i Kabul.

Og det er også her de sidste og eneste tilbageværende kampsoldater i Afghanistan kommer til at gøre tjeneste. For stabsofficererne skal kunne komme rundt, så de har brug for en sikrings- eskortesektion. Og for at slutte ringen kommer det første hold fra 1. Lette Opklaringseskadron fra Bornholm. ■

Giv en hånd til fanden

Under Syrien-konference på Forsvarsakademiet mente lektor Søren Schmidt fra Aalborg Universitet, at det var bedre at slutte fred med Bashar al-Assad end at lade den blodige borgerkrig fortsætte.

AF JESPER BØTTIGER / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

SYRIEN-KONFERENCE Hvis man ønsker fred, kan det være nødvendigt at give en hånd til fanden, frem for at bekæmpe ham, mener lektor Søren Schmidt fra Aalborg Universitet.

- Vi må nødvendigvis tilsidesætte vores fine idealistiske holdninger, hvis mulighederne for at skabe fred i Syrien indebærer, at vi må forhandle med fanden selv. Hvis vi kan skabe fred med Bashar al-Assad, så er det stadig at foretrække frem for en fortsættelse af borgerkrigen.

Med denne udtalelse skabte lektoren en del debat ved Syrien-konferencen på Forsvarsakademiet onsdag den 23. april. Konferencen om borgerkrigen i Syrien var arrangeret af Forsvarsakademiet og Københavns Universitet, der med arrangementet ønskede at nuancere og kvalificere debatten om konflikten og dens perspektiver.

- Men hvis Assad får banket rebellerne ud af byerne og væk fra hovedfærdselsåren mellem Damaskus og Aleppo, så vil der faktisk kunne blive fred. Det kunne være en løsning, at vi glemmer alt om demokrati og fine idealistiske holdninger, hvis konsekvensen er, at vi skaber større fred, sagde Søren Schmidt.

En svær løsning

Han erkendte dog samtidig, at den løsningsmodel har en række udfordringer. For det første bliver Bashar al-Assad ikke længere set som en person med en afgørende politisk magt i Syrien. Mange ser ham som en person i et minoritetsstyre, hvilket tiltrækker jihadister fra både fra Pakistan og Tjetjenien.

- Jihadisterne bliver svære at få ud. Og så længe de er i landet, vil de fortsætte med at destabilisere situationen via selvmordsaktioner og vejsidebomber.

For det andet benytter Bashar al-Assad primært alawitter til sin nationale forsvarsstyrke, og de udgør kun 10 procent af befolkningen.

- Hvis konflikten fortsætter, vil der til sidst ikke være flere alawitter til styrken. Under de omstændigheder vil det være meget svært for Bashar al-Assad at fortsætte med at regere Syrien.

Men det var blot et af flere alternative løsningsforslag til en militær intervention i Syrien, som Søren Schmidt fremlagde. Han mener nemlig ikke, at rå militær magtanvendelse er vejen frem mod en løsning.

- Vi kan forsøge den militære løsning og sende en omfattende invasionsstyrke til Syrien. Det vil være muligt at stoppe krigen med en massiv invasion. Men vi kan vist hurtigt blive om, at erfaringerne fra Irak, Afghanistan og Libyen viser, at hurtige militære løsninger ikke er så holdbare for fred på længere sigt.

Stop bomberne

Den anden mulighed Søren Schmidt foreslog, var at sætte en stopper for Assads bombardement af civile områder.

- Vi har set eksempler på, at Assads flyvevåben på barbarisk vis bomber civilbefolkningen med krudttønder fulde af søm og skruer. Bombardementerne har umiddelbart kun til hensigt at skræmme og stresse befolkningen. Spørgsmålet er, om ikke NATO skulle sætte en stopper for bombardementerne ved at kontrollere luftrummet? spurgte Søren Schmidt og svarede selv:

- Denne løsning indebærer særligt to risikoelementer. For det første står antiluftskytset ofte placeret i byområder, hvor man vil komme til at ramme civilbefolkningen. For det andet vil Assads allierede kunne opfatte en sådan handling som en krigserklæring med risiko for, at vi også ender i en krig med Iran og Hizbollah.

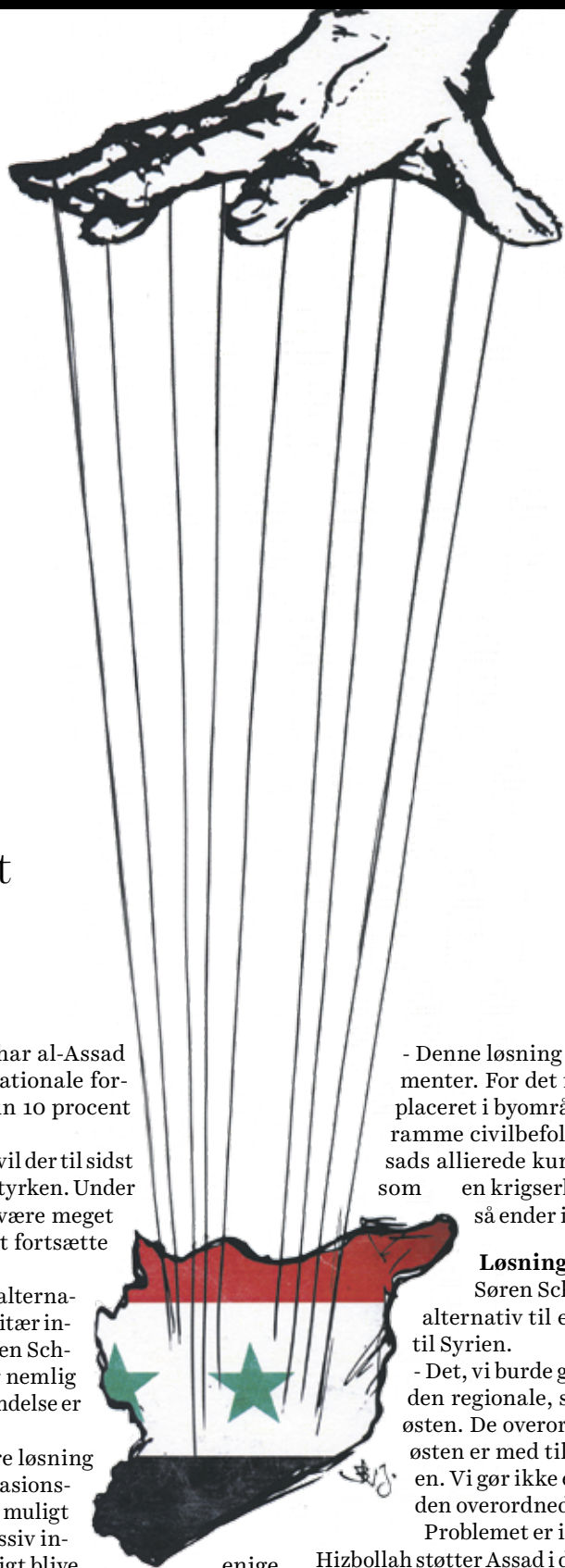
Løsningen kan dikteres

Søren Schmidt foreslog til sidst et tredje alternativ til en løsning, der kan bringe fred til Syrien.

- Det, vi burde gøre, er at være med til at ændre den regionale, strategiske situation i Mellemøsten. De overordnede konfliktlinjer i Mellemøsten er med til at holde liv i konflikten i Syrien. Vi gør ikke en reel indsats for at deeskalere den overordnede konflikt i regionen.

Problemet er ifølge Søren Schmidt, at Iran og Hizbollah støtter Assad i deres interne konflikt med Israel og Saudi-Arabien. Vores støtte til Israel og Saudi-Arabien er med til at eskalere konflikten og gør det vanskeligere at finde en forhandlingsløsning, forklarede Søren Schmidt.

- Min pointe er, hvis vi skal undgå, at Mellemøsten bliver værre og værre at leve i for hver dag, der går, så burde vi prøve at influere på den her situation, så der bliver et større incitament til en fred. Det kan det internationale samfund gøre ved at diktere en løsning på den israelsk-palæstinensiske konflikt, som dermed vil tage luften ud af Hizbollahs ønske om at stå last og brast med Assad. Vi kan rent faktisk forhandle en kompromisløsning med Iran, der legitimer Irans regionale, sikkerhedsinteresser. På den måde vil vi kun inddrage de regionale parter i en samlet løsning. ■

Søren Schmidt,
lektor/ Associate Professor
ved Institut for Kultur og Globale
Studier, Aalborg Universitet.
Foto: Privat

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

Kulturlandestudie Mali

Forfattere: Cand. Mag. John Bartels, antropolog Bjørn Schwartz og adjunkt Rikke Haugegaard.
Redaktører: Orlogskaptajn Poul Martin Linnet og cand. soc. Line Renner Jensen.

LÆS Dette kulturlandestudie behandler Malis historiske, politiske, økonomiske, sociale, trosmæssige og geografiske strukturer og giver personel, der skal udsendes eller beskæftige sig med Mali en solid baggrundsviden om landet.

The push towards autonomy: an insight into the legal implications of self-targeting weapon systems

Forfatter: Ph.d.-studerende Iben Yde, AU

LÆS Self-targeting weapon systems – eller autonome våbensystemer – vil kunne anvendes under den gældende folkeret. Det er påstanden i dette brief om de kontroversielle våbensystemer.

Militær ledelse i et professionsperspektiv

Forfattere: Ph.d. Katrine Nørgaard og orlogskaptajn Vilhelm Holsting

LÆS Briefet beskriver militær ledelse og sammenligner ledelsesformen med andre ledelsesformer. Forskellen mellem "militær" og "ikke-militær" ledelse forudsættes af to afgørende kriterier, nemlig håndhævelsen af et specifikt militært vidensmonopol samt udøvelsen af en specifik militær professionsetik.

**MATERIALER FRA FAK
KAN BESTILLES
ELLER
DOWNLOADES
SOM PDF PÅ
FORSVARET.DK/FAK
.....**

Det Indiske Ocean:

Du kan aldrig forberede dig hundrede procent

Militærjurist Mathias Buch kender opgaven, når han om få dage melder sig om bord på støtteskibet Esbern Snare. Han har været udsendt hvert år siden 2008 med undtagelse af 2011. Alligevel ved han af erfaring, at der kommer situationer, han ikke har kunnet forudse.

Militærjurist Mathias Buch har lært, at uanset hvor meget han har tænkt forskellige scenarier igennem, så er virkeligheden altid en anden. Foto: Privat

AF PERNILLE KROER / SOK

ANTIPIRATERI

Øvelser, øvelser og øvelser. Alle tænkelige scenarier var blevet trænet under de grundige forberedelser til, at Danmark for første gang sendte et krigsskib ud i en antipirateri-operation, og Søværnets Taktiske Stab for første gang ledede en international flådestyrke. Det var i 2008, og militærjurist Mathias Buch var med, da krigsskibet Absalon jagtede pirater i Det Indiske Ocean. Siden har han været med til at tilbageholde eller håndtere 84 formodede pirater.

- Det allervigtigste, jeg har lært, er, at uanset hvor meget du har tænkt scenarier og war games, så er virkeligheden altid en anden. Selv om meget er rutine nu, er der altid ting derude, hvor du tænker: Hold da fast, den er ny. Dét er anderledes end det, jeg har set tidligere. Og dét havde vi aldrig forudset skulle ske. Du kommer hjem med de erfaringer i bagagen og har lært bedre at forstå de militære chefer, du skal rådgive. Det sidste er helt afgørende nødvendigt for, at du kan agere som militærrådgiver. Det er en fornem opgave for militærjuristen at kunne være tro mod juraen og samtidig finde de operative løsninger inden for de rammer, chefen kan agere i.

Hvor grænsen går

Tilbage i 2008 havde Absalon knap meldt sig til operationen, før den første uventede situation opstod. Efter få dage på havet tilbageholdt Absalon en gruppe pirater. Skibet havde fået mandat med til at tilbageholde pirater, men da det så skete, viste det sig, at det ikke var helt afklaret, hvordan det skulle håndteres.

- Situationen var jo ikke lige til: Havde Danmark jurisdiktion? Hvordan sikrer man kravet om fremstilling for en dommer inden for 24 timer? Det lærte mig, at

der er nogle ting, som vi i staben ude på et skib kan tage stilling til, og så er der nogle emner, der skal besluttet "inde i byen". Før jeg tog af sted, vidste jeg jo ikke, hvor grænsen lå for, at det nu er oppe i en skala, hvor det er lidt tungt, og det skal afgøres derhjemme.

Efter udsendelsen i 2008 skrev Mathias Buch sine erfaringer ned, og siden er der kommet mange flere til. I dag er militærjuristernes erfaringer om pirateri samlet i en SOK-bestemmelse, som løbende bliver revideret.

Serie: Hvad lærte vi?

Forsvarsavisen sætter fokus på de erfaringer, som danske soldater har taget med hjem fra de seneste års mange missionsområder rundt om i verden. Hvordan gik det, og hvad tager vi med ud næste gang?

Et minefelt af love og regler

Kernen i militærjuristens kompetence er den humanitære folkeret. Altså hvad man må og ikke må i en væbnet konflikt. I virkeligheden er det ikke så relevant i en antipirateri-operation, fordi udfordringen drejer sig om magtanvendelse i fredstid. Og sammenholdt med at operationen foregår til søs, kan de juridiske spørgsmål ofte være mere komplicerede end i krig.

- I antipirateri-operationer er det ikke kun

menneskerettigheder, vi skal holde os inden for. Havretskonventionens indvirkning på operationen er også utroligt relevant. Det er videt om, hvem der må gøre hvad hvorhenne i de maritime situationer. Og så er der resolutioner fra FN's Sikkerhedsråd, som spiller ind. Under den første udsendelse blev der for eksempel givet lov til, at flåder, der havde en aftale med styret i Somalia, måtte gå ind på det somaliske territorialfarvand og bekæmpe pirater. Det var noget helt særligt. Men hvis piraterne for eksempel var i den nordlige del af Adenbugten og gik ind på yemenitisk territorialfarvand, måtte vi ikke tilbageholde dem. Så der var altså forskel på, hvordan vi kunne agere i forhold til, hvilket lands territorialfarvand piraterne var i. Alt det skal holdes op mod koalitionen/alliancens rules of engagement og de mandater, som de enkelte landes skibsbidrag er udsendt med. Det kræver altid en kæmpe forberedelse, fordi skibene kommer med forskelligt mandat fra gang til gang, og mandaterne bliver revideret i takt med, at allianceerne opbygger erfaring og ændrer direktiver.

Du kan dø af det her

For Mathias Buch personligt har udsendelserne også givet erfaringer.

- Der er klart, at jeg var mere oppe på dupperne den første gang, jeg var udsendt. Men selv om jeg har en stor erfaring nu, er jeg altid oppe på dupperne. Du ved aldrig, hvordan piraterne reagerer. Om de rækker hænderne op, eller om de skyder. Det er lige uvist hver gang. Når vi går derhjemme i vores trygge stab, så har vi jo ikke sådan liv og død tæt på. Derude er det virkelighed, og du kan dø af det her. Både i selve operationen, og fordi søen er en farlig arbejdsplads. Det er alvor, og det er et element, jeg har med, når jeg er udsendt. Det er virkeligheden, der giver de vigtigste erfaringer. ■

Foto: Jens Adrian

KLAR TIL NEDSKYDNING

På Værnsfælles Dronesektion ved Søværnets Center for Våben arbejder 12 mand med at bygge, vedligeholde og flyve droner. Dronerne sendes i luften med ét formål: at blive skudt ned.

AF MORTEN MARIANI / SOK

GREJ

Der er benzin og motorstøj i luften på Værnsfælles Dronesektion på Sjællands Odde. Her er 12 mand ansat til at vedligeholde og flyve Danmarks andenstørste eskadrille. Den tæller for tiden omkring 35 Banshee-droner og en række mindre modellfly, der bruges som flyvende mål for træning i maskingeværundervisning.

Dronesektionen er delt op i to værksteder. Ét, der tager sig af de store Banshee-droner, der er udviklet specielt til formålet, og ét andet, minidroneværkstedet, der bygger og vedligeholder helt almindelige modellfly som dem, der kan købes i hobby-forretninger.

- Hvis de store Banshee-droner bliver ramt af et missil, så er der ikke meget tilbage at redde. De mindre modellfly overlever for det meste at blive ramt, fordi projektilerne fra et maskingevær typisk går lige igennem skroget. Så skal det bare lappes lidt, før det kan sendes i luften igen, fortæller Kurt Hevang, der har været på minidroneværkstedet siden 2006.

Modelflyvning kræver øvelse

Banshee-dronerne, der blandt andet bliver brugt som mål for missiler, kræver ingen pilot. De flyver af sig selv ved

hjælp af såkaldte way-points, der lægges ind som punkter på et kort. Når dronerne er sendt afsted fra en rampe, styrer de selv deres kurs ved hjælp af GPS, og undervejs sender de hele tiden information om deres position. Hvis en drone mister radiokontakten til dronesektionen, skyder dronen en faldskærm ud og daler ned.

Flyvning med modellfly kræver til gengæld en pilot. Og det er ikke helt så let, som det ser ud til, når Kurt Hevang står med fjernkontrollen.

- Det kræver masser af øvelse. En kunstflyvermodel kan for eksempel lave rul og loops, men når modellen skal bruges som mål for maskingeværskydning, så skal man flyve sikkert og i lige linje ned mod skytterne, ellers har de ikke en chance for at ramme, fortæller Kurt.

Kurt har brugt en del tid med dronesektionens modellflysimulator, hvor han har trænet sine færdigheder i helikopterflyvning. Simulatoren består af en fjernkontrol, der til forveksling ligner kontrollen til en rigtig modellflyver. En PC er sat til en projektor, og på den kan man flyve et utal af forskellige modellfly og helikoptere i et meget realistisk miljø.

- Simulatoren reagerer fuldstændig som en rigtig modellflyver. Man kan justere på vindhastighed og andre vejrforhold, så man kan flyve i enhver tænkelig situation. Det er rigtig god

træning, og man får virkelig føling med modelflyvning. Og ramler flyet mod jorden, så kan man bare begynde forfra, fortæller Kurt.

Droner i bølgen blå

Det er ikke kun i luften, der er droner ud for Sjællands Odde. Sidste år kastede Kurt sig ud i at bygge sødroner.

- Vi har købt nogle helt almindelige vandscootere og fjernet deres rat. I stedet har vi monteret nogle servomotorer og en radiomodtager, og så kan vi stå på land og styre vandscooterne. På den måde har vi også bevægelige mål til søs, fortæller Kurt Hevang.

Sødronerne skal for eksempel gøre det ud for små piratskibe, og når først der bliver skudt efter dem, så er det godt at stå i sikkerhed på land.

- Jeg vil nødig sidde på en vandscooter med et mål slæbende bagefter og tænke på, at det flyger med projektiler lige bag mig. Så derfor har vi lavet dem fjernstyrede, siger Kurt Hevang.

Også for 'eksterne' kunder

Det er ikke kun Forsvaret, der skyder efter dronesektionens flyvende og sejlede mål.

- Politiets indsatsstyrke kommer i helikopter og skyder efter vanddronen - og det samme gør Frømandskorpset.

PILOTER NØDLANDER I CYBERSPACE

Det er meget få steder, hvor man ved egen hjælp kan gå fra et styrt i en F-16, hvis uheldet skulle være ude. I Skrydstrup kan man dog træne nødlandinger uden ubehagelige konsekvenser som brækkede knogler og ødelagt materiel.

Kurt Hevang (tv) og kollegaen Jan Bjerre gør klar til at afprøve et helt nyt modelfly. Foto: Morten Mariani

Banshee-droner findes i forskellige konfigurationer. For eksempel med wankel- eller jetmotor. Foto: Morten Mariani

Drone på rampen klar til at blive sendt afsted. Den styrer selv kursen ved hjælp af GPS, og undervejs sender den hele tiden information om sin position. Foto: Kurt Hevang

Vi har også været ude på hollandske skibe tre gange inden for de sidste fire måneder. De har ikke selv grejet, og så har vi tilbudt dem, at vi kan komme med vores droner og lade dem skyde efter dem.

- Lige nu er vi skudt helt i sænk på grund af hollænderne, så vi har temmelig travlt med at komme op igen, siger Kurt Hevang. ■

40 METER BRO PÅ TO DAGE

AF FLEMMING DIEHL / FMT FOTO: PRIVAT

FELTFOLDEBRO

Små drenge bygger små broer, og store drenge bygger store broer. Den sandhed passer nu godt på Ingeniørregimentet, der netop fået leveret en helt ny bro, der kan blive ganske imponerende. Og så kan den endda samles på få dage.

Selve broen kan faktisk samles, så den kan blive hele 80 meter lang, og dermed kan den for eksempel bruges, når der skal etableres en midlertidig erstatning over Gudenåen ved Silkeborg, når den eksisterende vejbro skal renoveres.

Ingeniørregimentet har netop afholdt kursus i forbindelse med anskaffelsen af den nye bro, så nu kan de bygge den på rekordtid.

Byggetiden er naturligvis afhængig af stedet, idet der ofte kræves indledende arbejder. Det kræver også de rette maskiner, men er det på plads, vil Ingeniørregimentet nok kunne komme ned på, at en 40 meter bro kan bygges på to-tre lange arbejdsdage.

Skal broen bygges op til 80 meter lang, vil det tage noget længere tid, for der skal så være mere mellemunderstøtning, og den kan i sig selv kan blive op til 20,5 meter høj. ■

TEKST OG FOTO: ATLE LIST JOHANSEN / FTK

FIGHTING FALCON

Hos Fighter Wing Skrydstrup står flynørdernes vildeste fantasi: En flysimulator med syv store skærme, der i realtid adlyder instrumenterne fra det F-16 cockpit, der udgør hjertet af simulatoren. Det er det nærmeste, man kommer på at flyve F-16 og stadig have begge ben plantet på jorden.

- Her sidder vi i et rigtigt cockpit og kan foruden fremad se både til siderne samt op og ned. Det gør, at vi kan få en realistisk flyvetræning ud af det. Det er en god måde at træne på, hvor det ellers kunne været blevet farligt, siger Bjarke "FOM" Fomsgaard.

Han er en af de flyveinstruktører, der er med til at omskole nye piloter til F-16, og det forgår i høj grad i de store simulatorer.

- Vi bruger blandt andet simulatorerne til at træne nødprocedurer, hvor vi skal nødlande, og flyet ikke reagerer, som det burde. Det er noget, der er rimeligt træls at træne oppe i luften, forsætter Bjarke Fomsgaard, mens han trækker lidt på smilebåndet.

Flere muligheder

Flysimulatorerne bliver også brugt til helt almindelig flyvetræning. - Simulatoren giver en masse muligheder for at træne elektronisk krigsførelse, taktisk flyvning, våbenaflevering og omskoling af

piloter, forklarer Bjarke Fomsgaard.

Simulatorerne består af syv store femkantede skærme, der er specialfremstillede i USA. De kræver hver især så meget computerkraft, at der bruges fem kraftfulde almindelige computere til at drive hver enkelt skærm, de fire første til at beregne grafikken og den femte til at sammensætte resultatet fra de fire første. Det giver i alt 35 computere bare til skærmene.

- De nye simulatorer er langt bedre end dem, vi havde tidligere. Før i tiden havde vi et cockpit, hvor der var tre skærme foran os. Her har vi langt flere systemer integreret. Samtidig har vi et større synsfelt, hvor vi sidder i den her kuppel af skærme. Vi opdaterede simulatorerne som en helt naturlig del af, at vi skulle træne mere i simulatorerne. Det er meget dyrt at flyve flyvetimer, og samtidig er simulatorerne ved at blive så gode, at man kan begynde at bruge dem mere og mere i den daglige træning, siger Bjarke Fomsgaard.

Når simulatoren først har anskaffet, så er den sådan set gratis at træne i.

- Det vil selvfølgelig aldrig være det samme. Man har ikke g-påvirkningerne eller turbulensen eller alle de andre små ting, som man har normalt. Men det er en rigtig god måde at supplere sin daglige træning på. ■

CHEFENS NYE ROLLER

Chefer og ledere ved Forsvarsakademiet og officerssskolerne fik i april en grundig introduktion til den nye chefrolle som følge af den nye HR-strategi. Holdningen er overvejende positiv, men der er også store udfordringer og bekymringer. Her er tre chefers reaktioner på HR-strategien og dens betydning for chefer og medarbejdere.

AF MARIANNE SMEDEGAARD HANSEN / FAK

Orlogskaptajn Henrik Claus Hansen
stabschef på Søværnets Officersskole

SOS Jeg mener grundlæggende, at HR-strategien er positiv. Det bliver lettere at manøvrere som organisation og ansætte de mennesker, man godt kunne tænke sig. Ledelsesansvaret bliver større, og chefen bliver ansporet til at reflektere over, om han kører sin organisation på den bedste måde, om den er attraktiv og kan løse den opgave, den er sat i verden for. Jeg synes også, at vi får bragt Forsvarets ledelsesgrundlag bedre i spil.

Det, der bliver udfordringen, er det manglende råderum. Følger ressourcerne ikke med i form af udviklingsmuligheder, nyløn og vederlag, så risikerer vi at fejle. Så

det er noget, vi skal have skubbet mere i gang.

HR-strategien er blandt andet blevet til ved, at man har skelet til det civile erhvervsliv. Men Forsvaret er på mange områder en anden slags arbejdsplads. Vi skal kunne stille folk med kort varsel, og opgaverne forandrer sig på en anden måde og med en anden hastighed end i det civile. Og det giver nogle situationer, hvor HR-strategien kommer på prøve, fordi de operative hensyn vejer tungest. Heldigvis kender alle chefer til dette vilkår, og jeg er sikker på, at også denne udfordring vil finde sin løsning i et samarbejde mellem FPT og tjenestestederne. ■

HO HR-strategien gør strukturen mere smidig og fleksibel. Man kan tilpasse strukturen og sit personale til de opgaver, der skal løses på forskellige tidspunkter. Så det giver bedre mulighed for at vælge de rigtige medarbejdere – ikke bare kompetencemæssigt, men også i forhold til, at kemien passer, så samarbejdet sandsynligvis bliver nemmere fra starten. Så HR-strategien er positiv, hvis man skal ansætte.

Men i den proces vi står i nu med forlig og rulleprocesser, ser jeg mere HR-strategien som en vision, hvor vi måske aldrig når hen, fordi omstændighederne gør, at vi p.t. ikke kan efterleve strategien.

En af udfordringerne er, at HR-strategien kan blive endnu en administrativ byrde, som man

pålægger cheferne. Det tager tid at lave stillingsopslag, have ansættelsessamtaler og justere funktionsbeskrivelser, så de hele tiden er opdaterede – selv om funktionsbeskrivelserne hele tiden har skullet være det, men det er nok endnu et af de områder, der generelt har været nedprioriteret!

En anden udfordring er, at de operative stillinger – specielt chefstillinger på alle niveauer – som man fornuftigt nok påtænker at gøre tidsbegrænsede. Men hvis du efter en tidsbegrænset periode i en af de skarpe stillinger ikke får muligheden for at søge det rigtige job efterfølgende, og derfor ryger i jobbanken, og i værste fald ikke kan få et job, så risikerer vi, at vi skræmmer de bedste potentielle ansøgere til disse stillinger væk. ■

FAK HR-strategien sender Forsvaret i den rigtige retning. Som civil chef er jeg overrasket over, hvor meget ballade HR-strategien vækker, da ansøgninger og forfremmelser jo netop er måden at få en karriere på i det civile. Men i Forsvaret er man vant til noget andet, og det er et paradigmeskifte.

Det er på længere sigt et skift fra generalister til specialister, og man skal som militært ansat være klar til, at man kan blive udkonkurreret af en civil, som har arbejdet med et givent speciale hele sit liv, som der kræves i for eksempel en økonomistilling eller på tekniske områder.

Men der er også behov for at fastholde en forståelse for den militære kultur, profession og opgaveløsning i de nye funktionelle styrelser, så jeg håber, at en øget civil konkurrence på specialistområder vil blive mødt af officerer, der er i stand til at bygge bro mellem specialistfunktioner og den

militære praksis.

En anden udfordring er at bibeholde de militære kompetencer, hvis man sidder i en funktionel tjeneste. Tænker man tanken helt ud, kunne det for eksempel være, at hvis man har været ansat i en majorstilling på det operationelle område, er det ikke sikkert, at man kan varetage en stilling på majorniveau i den funktionelle søjle og derfor må rykke ned i niveau for at få jobbet. Hvis man vil være i flere spor i løbet af sin karriere, bliver man nødt til at acceptere disse vilkår.

Det, der bekymrer mig mest, er dog, at alle chefer og medarbejdere ikke er klædt godt nok på til at håndtere de nye HR-relaterede opgaver. Vi har en tendens til at sige i Forsvaret, at er han chef, så kan han også dette. Men det har ikke været hans opgave tidligere, og han er ikke uddannet til det. Ligesom medarbejderne ikke er vant til at skrive ansøgninger og derfor kan risikere at blive valgt fra på det. ■

Michael Pingel Hansen
sektionschef ved Institut for Ledelse og Organisation, Forsvarsakademiet

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN KAHLIN
KAHLIN@MIL.DK

Nyt på HR-portalen: Chefens side

LEDELSE: For mange chefer og ledere er HR et nyt territorium, der ikke er helt nemt at manøvrere rundt i. Nu er der hjælp at hente på 'Chefens side', der samler alle de artikler på HR-portalen, der henvender sig til chefer og ledere. Uanset om du skal ansætte, fastholde, udvikle eller sige farvel til en medarbejder, så er der god hjælp at hente på siden.

Du finder 'Chefens side' på HR-portalen yderst til højre. ■

Nu kan du syge- og raskmelde dig på internettet

SYGDOM: Næste gang feberen raser, og næsen løber, kan du gøre brug af HR-portalens nye sygdomsformular på internettet, som giver dig mulighed for at sygemelde dig 24 timer i døgnet. I formularen skal du skrive, hvem du er, og om du forventer at din sygdom bliver kort- eller langvarig. Du modtager automatisk en kvittering på mail med de oplysninger, du har indtastet i formularen. Alle oplysninger behandles af Sygemeldingskontoret, som også har mulighed for at videreformidle beskeder fra dig til din chef eller kollega. Når du igen er klar til at tage på arbejde, kan du også raskmelde dig på internettet.

Du finder de to formularer til syge- og raskmelding på HR-portalen på Forsvaret.dk under "Fravær og orlov". ■

Per Budde havnede i jobbanken og oplevede, at usikkerheden var det værste.

JEG SOVER OM NATTEN NU

Usikkerheden var det værste, mens sanit Per Budde stod i jobbanken. Der var ingen jobs at søge og ingen jobs at få. I dag er uvisheden skiftet ud med et job, som passer ham arbejdsmæssigt og privat.

TEKST OG FOTO: **PERNILLE KROER** / SOK

JOBANK Spørgsmålene om fremtiden var i tankerne hele tiden. Han havde svært ved at falde i søvn, og han vågnede flere gange om natten. Men efter ti måneder fik han job, og så kom han på andre tanker. I dag sover han igen, fra han lægger hovedet på puden, til vækkeuret ringer.

Efter mange år som sanit på Holmen og senere tre år i Fredericia røg Per Budde i jobbanken i januar sidste år. Antallet af infirmerier skulle reduceres fra atten til fem, og Per Budde stod uden job, da infirmeriet på Ryes Kaserne lukkede i december.

På opbevaring

Herefter blev han overført til Flyvestation Skrydstrup, hvor han blev placeret i jobs uden for normeringen. Det var som at være på opbevaring, for der var ganske enkelt ikke meningsfulde arbejdsopgaver. Imens kunne han bare vente på, at der dukkede et job op, der forhåbentlig kunne passe ham arbejdsmæssigt og privat.

- Jeg var ikke bange for at blive fyret. Men jeg tænkte meget på, hvad der skulle ske, og hvor jeg skulle hen. Jeg var ikke interesseret i at blive sendt til den anden ende af landet.

Han prøvede selv at finde et job, men der var ingen relevante jobs at søge, og ingen i hans netværk kunne hjælpe. Og der var lange perioder, hvor han ikke anede, om der skete noget i jobbanken. De fleste informationer var rygter.

- Det værste var usikkerheden. Om jeg havde fået informationer i et nyhedsbrev eller i en anden form, ved jeg ikke. Men det ville have været godt med et sted, hvor man kunne følge med.

Men så en dag i foråret var der nyt. Han blev ringet op og tilbudt et job i MAS'en, SOKs maritime overvågningscenter i Aarhus.

Jublande glad for nyt job.

Det nye job er noget helt andet end at være sanit. Men Per Budde har følt sig godt modtaget, fra han begyndte i marts. I de første fire uger var der tilrettelagt oplæringsprogram for ham, og i dag går han i turnus som MAS-assistent.

- Jeg er jublende lykkelig for mit job. Det er interessant og er i fin afstand fra min bopæl i Vejle. Og så passer det ind i den dagligdag, som jeg og min kæreste har, fordi hun også har skiftende arbejdstider.

Og han har ingen planer om at søge job som sanit, når Forsvarets Sundhedstjeneste flytter til Aarhus. ■

JOBANKEN SOM MELLEMLATION

Er du som medarbejder placeret i jobbanken, kan du få indflydelse på din fremtidige tjeneste ved at søge stillinger, som opfylder dine ønsker til opgaver og geografisk placering.

AF FORSVARETS PERSONELTJENESTE

HR Forsvarsforliget har medført store ændringer i Forsvarets struktur. Flere myndigheder er flyttet til andre landsdele, og militære stillinger er blevet nedlagt. I den proces oplever flere militære medarbejdere at blive placeret i jobbanken, som tidligere blev kaldt gen- og omplaceringspuljen.

Grundlæggende er der to overordnede årsager til, at medarbejdere bliver placeret i jobbanken.

- Når en myndighed skal igennem en omstilling, hvor stillinger nedlægges, vil der være et behov for at omplacere medarbejdere til nye tjenestesteder. Her er jobbanken et vigtigt værktøj, som giver os et overblik over de berørte medarbejdere og deres kompetencer, forklarer kommandør Henrik Ryberg, der er chef for Bemandingsdivisionen i FPT. Jobbanken indeholder også medarbejdere, der kommer hjem efter at have været udstationeret eller på mission i udlandet samt medarbejdere, der afslutter en tidsbegrænset stilling uden at have søgt en ny stilling.

- Uanset hvad årsagen er til, at den enkelte er placeret i jobbanken, så er målet at få et overblik over medarbejdernes kvalifikationer, så vi kan placere vedkommende i en stilling, hvor der er match mellem opgaver og kompetencer, fortæller Henrik Ryberg.

Han understreger, at medarbejdere, der er registreret i jobbanken, på ingen måde er dårligere end deres kolleger eller er fyringstruede. Det betyder udelukkende, at den stilling man sidder i enten ændres, flyttes eller nedlægges.

Ikke alle ønsker kan imødekommes

Når en medarbejder skal omplaceres, foretager FPT en vurdering af medarbejderens kompetencer og geografiske og personlige forhold. Men på grund af de omfattende ændringer er det ikke altid muligt at tilgodese medarbejdernes forhold.

- Myndighedernes geografiske placering er blevet ændret markant ved dette forsvarsforlig. Derudover har vi nedlagt et betydeligt antal militære stillinger. Vi har forsøgt at tage højde for de forskellige aspekter i bemandingen, men i sidste ende vejer hensynet til Forsvarets opgavevaretagelse tungest. Det betyder for eksempel, at når man nedlægger et tjenestested som DANILOG, er der ikke tilstrækkelig mange ledige stillinger på Sjælland, hvor de berørte medarbejdere kan placeres. Derfor bliver de beordret til eksempelvis Varde, Aalborg eller Karup, hvor der er behov for medarbejderes kompetencer, forklarer Henrik Ryberg.

For at få størst mulig indflydelse på hvor og hvad man skal arbejde med i sit næste job, opfordrer Henrik Ryberg medarbejdere, der står i jobbanken, til at være aktive og holde sig orienteret om ledige stillinger på forsvaret.dk/job og søge de stillinger, man er kvalificeret til og har interesse i. ■

Henrik Ryberg understreger, at det er vigtigt at holde øje med ledige stillinger i Forsvaret, hvis man står i jobbanken. Foto: Trine Axelholm

FRA KRUDT OG KUGLER TIL SKOV OG NATUR

Flere udsendte kommer tilbage med post-traumatisk stress syndrom (PTSD) efter at have været udsendt i militær tjeneste. Men det betyder ikke nødvendigvis, at personer med diagnosen ikke kan fortsætte i Forsvaret.

Ole Jensen kunne ikke overskue helt simple ting, da han kom hjem fra ISAF 4. Nu er han i lære som skov- og naturtekniker.

TEKST OG FOTO: MORTEN MARIANI / SOK

VETERAN

Ole Jensen har været udsendt flere gange. På en udsendelse med hold fire i Afghanistan mistede to af Oles kammerater livet, da holdet blev udsat for bombeangreb.

- Da vi kom hjem, kunne jeg mærke, at der var noget helt galt. Jeg begyndte at få problemer med hukommelsen, og jeg kunne ikke overskue helt simple ting, fortæller Ole Jensen.

Ole kom til psykolog og gennemgik en række undersøgelser, inden han i 2010 fik diagnosen PTSD. For Ole, der har været i Forsvaret hele sit voksne arbejdsliv, var det et hårdt slag. Han havde svært ved at se sig selv i et andet job, men han var samtidig klar over, at han ikke skulle udsendes igen.

I gang med omskoling

Ole kom i kontakt med Henrik Munch, en tidligere kollega fra Livgarden, som i dag arbejder som terrænbefalingsmand på Høvelte Kaserne. Sammen fandt de frem til, at det kunne være en god løsning, at Ole kom i lære som skov- og naturtekniker.

- Men der fandtes ikke lærepladser hos os, så jeg tog kon-

takt til Skovskolen, der uddanner skov- og naturteknikere. Vi blev godkendt som læreplads, og Ole kunne starte som elev ved Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste her i Høvelte, fortæller Henrik Munck.

Det er ikke første gang, Henrik Munck har været med til at hjælpe en veteran.

- Jeg har haft flere 'kamptrætte' soldater herovre af kortere eller længere varighed. Men det er første gang, vi har kunnet tilbyde en egentlig læreplads. I dag har vi fået godkendt en lønnorm til en ny lærer, så vi forhåbentlig kan gøre det til et fast projekt, siger Henrik Munck.

Forpligtet til at hjælpe

For Henrik Munck er der ikke nogen tvivl om, at Forsvaret har en forpligtelse til at hjælpe veteraner videre.

- Jeg har selv været kontaktofficer og har taget døde og sårede hjem. Så jeg er selv blevet lidt ramt på sjælen. Jeg har også været i Afghanistan og har set, hvad der sker derude, så jeg mener bestemt, at vi skal gøre, hvad vi kan for at hjælpe veteranerne videre på den ene eller den anden måde, siger Henrik Munck.

Men Henrik Munck savner mere fokus på området - og

flere iværksættere, der vil gøre en indsats for veteranerne.

- Det kræver selvfølgelig en indsats at tage sådan et ansvar. Det kræver også, at man brænder for at hjælpe andre mennesker. Men man får rigtig meget igen fra dem, man hjælper. De er så glade og taknemmelige for at komme i gang med livet igen i stedet for bare at sidde og kigge ind i et fjernsyn, siger Henrik Munck.

Frygtede teorien

For Ole Jensen har det været rigtig godt at komme i gang med uddannelsen til skov- og naturtekniker. Men det har også været hårdt.

- Min hukommelsen er ikke så god længere, så jeg frygtede lidt, at jeg fik problemer med de teoretiske fag på uddannelsen. Men på trods af udfordringerne er det faktisk gået ret godt. Jeg får virkelig gode karakterer i de praktiske fag, og klarer mig også ok med det teoretiske. Men nu glæder jeg mig bare til at blive færdig med uddannelsen her i maj, siger Ole Jensen.

Når Ole har forsvaret sit afgangsprojekt i maj og bestået eksamen, venter en fast stilling som skov- og naturtekniker på Almegårds Kaserne på Bornholm. ■

Konferencen rettede sig mod fagfolk i kommuner og regioner samt andre praktikere. Foto: Andreas Reckeweg Godfrey

SÆRBEHANDLING ER LIGEBEHANDLING

Veteraner er ”eksperter i eget liv”. Det var en af hovedkonklusionerne på en stort anlagt konference om psykisk sårbare og vanskeligt kontaktbare veteraner, der blev afholdt i april.

AF ANDREAS RECKEWEG GODFREY / VETERANCENTRET

VETERANER

Hvis psykisk sårbare og vanskeligt kontaktbare veteraner skal have støtte, må de professionelle møde veteranen i øjenhøjde med respekt og viden om soldaterlivet i krig. Udgangspunktet må være, at veteranen er ”ekspert i eget liv”. Sådan kunne fagfolk i kommuner og regioner og andre praktikere på området flere gange høre fra talerstolen på Veterancentrets konference om psykisk sårbare og vanskeligt kontaktbare veteraner, som fandt sted sidst i april på Axelborg i København.

- Mange af de svært kontaktbare veteraner er præget af posttraumatisk stress, angst og depression. Nogle er stadig i en tilstand af ’battlemind’ og har stadig en stærk militær identitet. Vi skal være vedholdende og forstå, at det ikke er en del af deres identitet, at de er modtagere af hjælp. I de tilfælde skal de udsatte veteraner gives en supplerende støtte for at være stillet på lige fod med andre borgere, sagde Marie Nielsen, én af de syv beskæftigelseskonsulenter i Veterancentrets satspuljeprojekt, i sit oplæg.

Ikke kun veteraner – også andre borgergrupper

Med udgangspunkt i veteraner sigtede konferencen mod at besvare vigtige spørgsmål som, hvordan vi bliver bedre til det opsøgende arbejde rettet mod psykisk sårbare borgere, som er vanskelige at skabe kontakt til. Og det

understregede 200 deltageres tilstedeværelse sammen med åbningstaler af forsvarsminister Nicolai Wammen, regionsrådsformand Sophie Hæstorp Andersen, forsvarschef, general Peter Bartram og næstformand i KL’s Social- og Sundhedsudvalg Lis Tribler, som blandt andet sagde:

- Det glæder mig, at Forsvaret og Veterancentret i dag – med afsæt i vores veteraner – udfolder området, så indsatsen også kan nyttiggøres for andre borgere med lignende problemstillinger. For virkeligheden er, at veteranproblematikken fylder meget i nogle kommuner, hvor den i andre er mindre fremtrædende – ofte proportionalt med antallet af bosiddende veteraner.

Til kamp mod snubletrådene

Nogle veteraner oplever, at overgangen fra professionel soldat i felten til et job i det civile kan være snørklet. For kompetencerne kan være svære at omsætte, og det er ikke ligetil at navigere i det offentlige system, som på flere måder er forskelligt fra den kultur, de kender fra Forsvaret. På den anden side af bordet mangler sagsbehandlere viden om veteraners kompetencer og særlige forhold for at kunne støtte veteranerne bedst muligt. I den erkendelse er satspuljeprojektet ved Veterancentret blandt andet blevet til. Og samme erkendelse er allerede nået ud i flere kommuner, som Bent Steenberg, VISO- specialist (den nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation på det sociale område) i

det opsøgende team i Aarhus Kommune, også berørte i sit oplæg:

- Vi har i høj grad til opgave at virke som sociale tolke. Jeg fik gåsehud efter at have talt med en af de veteraner, som vi har haft kontakt med i vores opsøgende arbejde overfor hjemløse og psykisk sårbare borgere i kommunen. Han sagde direkte til mig: ”Systemet lægger snubletråde ud for sådan nogle som mig”. Og det er efter min mening ikke til at holde ud, at han opfatter, at systemet vil få ham til at falde og gå til grunde.

Militær og civil identitet bør gå hånd i hånd

En af de løsninger, som kom på bordet under konferencen, handlede om vigtigheden i at lade veteranernes militære og civile identitet sameksistere – og ikke se dem som forskellige. En opgave som det offentlige godt kunne blive bedre til ifølge Lone Vestager Martinus, Center for hjerneskade ved Københavns Universitet:

- I det offentlige har vi brug for at lære veteranernes militære virkelighed bedre at kende, særligt når veteranen ikke længere er ansat i Forsvaret. Vi skal mestre sproget. Det nytter ikke noget, at vi spørger, hvad PMV betyder. Det handler om respekt. En respekt for, at veteranen har oplevelser, vi aldrig kan forstå. Der findes nye måder at leve med sin militære identitet – det er ikke nødvendigvis en barriere, men kan nyttiggøres i koeksistens med den civile identitet som borger. ■

Det handler om respekt. En respekt for, at veteranen har oplevelser, vi aldrig kan forstå.

Lone Vestager Martinus
Center for hjerneskade

FAKTA

- Folketinget har afsat 27,5 millioner kroner af de særlige satspuljemidler til veteranprojektet i Veterancentret, der løber fra 2012 til 2015.
- Veterancentrets syv beskæftigelseskonsulenter i projektet opsøger de veteraner, der er svære at komme i kontakt med, og de giver individuel hjælp og støtte til både veteraner og kommunale jobcentre.
- 84 ud af landets 98 kommuner har sagt ja til at samarbejde med Veterancentret og projektets syv beskæftigelseskonsulenter, når de skal hjælpe veteraner ud på det civile arbejdsmarked.
- I øjeblikket får 148 veteraner hjælp gennem projektet.

SLEIPNER

● Sleipner fragtede oprindeligt torpedoer ud til Søværnets torpedobåde, der under den kolde krig lå og holdt øje med fjenden fra Østblokken.

● Når skibet ikke bruges som transportskib, er Sleipner ofte støtteskib for øvelser. Det kan være som målskib ved havmiljøøvelser, som minelægger i forbindelse med minerydningsøvelser, eller skibet lægger dæk til, når Flyvevåbnet over hoist fra helikopter.

● Desuden bruges skibet til diverse civile opgaver. For eksempel transport af krigsgasser, der skal sejles fra Bornholm til Kommunekemi i Nyborg. Eller som assistance til fiskere, der har fået genstande i garnet.

● Sleipner er bygget i 1986, har en besætning på syv mand og en lasteevne på 150 tons.

Da hæren skulle have fragtet 18 GD'er til Bornholm, tog Sleipner turen tre gange. Med tre køretøjer i lastrummet og tre på dækket. Foto: Claus Just Gustafsen

FORSVARETS SEJLENDE KURÉR

Om det er gods, der skal fragtes til Anholt eller GD'er til Bornholm, så er transportskibet Sleipner klar på opgaven. Den lille coaster er Forsvarets kurér til søs, og den sejler sjældent med lastrummet tomt.

AF PERNILLE KROER / SOK

LOGISTIK

Kundetilfredshed er transportskibet Sleipners varemærke. Kunderne er Forsvarets tjenestesteder, og varen er søtransport af materiel til konkurrencedygtige priser.

I nogle uger om året er den lille coaster reserveret til brug for Søværnet, men ellers fungerer den som fragtskib for alle myndigheder i Forsvaret. Sleipner, der organisatorisk hører under OPLOG Frederikshavn, har en del faste kunder, som jævnligt ringer og booker en transport. Men besætningen gør også selv en indsats for at få transporter i ordrebogen.

- Vi er ikke så store, og vi kan nemt blive overset. Derfor laver vi selv lidt salgsarbejde. Når vi er ude på en opgave, og hvis vi alligevel er i nærheden, ringer vi til kunderne og spørger, om de har noget, de vil have med. Som regel viser det sig, at det har de, siger Martin Scheurer, der er næstkommanderende på Sleipner.

Fra torpedoer til galionsfigurer

Når skibet ikke sejler, ligger det i basehavn i Frederikshavn, og besætningen er sendt hjem. Men ringer en kunde med en opgave, er alle mand klar. Det er sjældent, at der er nogen fra den syv mand store besætning, der siger fra. Fleksibiliteten er en del af skibets eksistensbe-

rettigelse, og den gælder uanset hvornår og hvortil, skibet skal sejle.

- Under Irak-krigen sejlede vi torpedoer ned til ubåden Sælen, da den lå i Middelhavet. Vi har også hentet ammunition i England og torpedoer i Frankrig. Og vi har sejlet noget fra zarens tid tilbage Rusland og galionsfigurer til Sverige, fortæller Martin Scheurer.

Det skal kunne betale sig

Sleipner er opkaldt efter guden Odins ottebenede hest, der kan løbe så stærkt som vinden. Den mytologiske hests navnesøster kan dog kun skyde den beskedne tophastighed af ni knob. En fart, hvor et kvikt cykelbud sagtens ville kunne følge med. Men godset kommer frem, og prisen for en transport er lav sammenlignet med transport ad landevejen eller med et civilt fragtskib.

- Med lastbil tager det jo også tid, og chaufføren har hviletidsbestemmelser, han skal overholde. Vi sejler derimod 24/7. Desuden er skibet jo købt og betalt. Vi koster kun omkring 10.000 kroner i døgnet. Til den pris kan du ikke få flyttet meget med et civilt fragtfirma. Men når vi arbejder, ser vi altid på, om Forsvaret kan spare ved, at vi løser opgaven. Vi overlader den beslutning til kunden. Kun hvis kunden har vægtige grunde til at bruge os, sejler vi naturligvis. Men vi blander os ikke i kundens beslutning, slår Martin Scheurer fast. ■

MILITÆRPOLITI UNDERVISER AFRIKANSKE MP'ERE

31 afrikanske MP'ere fra syv forskellige lande bliver undervist i krigens love, beskyttelse af civile og meget mere af instruktører fra Finland, Sverige, Norge og Danmark.

AF SØREN LINDHARDT / HOK

UGANDA

En gruppe militærpolitiiinstruktører var taget til Afrika for at undervise afrikanske militærpolitisoldater.

- Vi giver dem først og fremmest indsigt i og forståelse for, hvordan det er at arbejde som militærpoliti i multinationale sammenhænge. Og så underviser vi i krigens love, beskyttelse af civile i konflikter og efterforskning, fortæller major Søren Nørgaard, der er chef for Hærens militærpolitiskole. De nordiske instruktører er vant til at undervise på engelsk, men flere af eleverne havde fransk som andet sprog. Alle elever talte dog swahili, så de kunne oversætte for hinanden på den måde, selv om det tog ekstra tid. I Danmark varer et lignende kursus tre dage med en afsluttende øvelse, men i Uganda var der afsat to uger.

- Det er gået godt. Vi har fået meget positive tilbagemeldinger, og de vil gerne have, at vi gennemfører flere kurser. Det beviser, at de gerne vil det her. De var noget sky i starten, og de var ikke meget for at være aktive i undervisningen, som vi er i Norden. Men så snart vi kom ud over det, var der utrolig god kontakt, og eleverne endte med at blive meget aktive. Især når vi gav dem cases, og når de skulle arbejde i grupper, fortæller Søren Nørgaard.

Dansk militærpoliti arrangerer kurset, og kursuslederen og to af instruktørerne er danske, mens resten af de i alt otte instruktører kommer fra Finland, Norge og Sverige. ■

FAKTA

- Militærpolitiiinstruktører fra de nordiske lande underviser militærpolitisoldater fra en interventionsstyrke under Eastern African Standby Force (EASF), hvis formål er at fremme fred og sikkerhed i Østafrika.
- Undervisningen er et led i det nordiske forsvarssamarbejde, NORDEFECO, om støtte til kapacitetsopbygning i Østafrika.
- Kurset hedder UNMILPOC, der står for United Nations Military Police Course og har eksisteret siden 1969.
- De nordiske lande har støttet opbygningen af de Østafrikanske Reaktionsstyrker (EASF) siden 2008 med henblik på at skabe forudsætnin-
- Støttevirksomheden varetages af den nordiske rådgivergruppe (NACS), der er placeret i EASFs hovedkvarter i Nairobi. Danmark er repræsenteret ved oberst Jørn Rasmussen.

Kursusdeltagere og instruktører samlet efter 14 dages vel overstået undervisning. Foto: Søren Nørgaard

HR-PORTALEN: SØG OG DU SKAL FINDE

For godt et år siden trykkede FPT på startknappen for HR-portalen. Portalen bliver løbende optimeret med hjælp fra brugerne, der virker til at have taget portalen til sig som et nyttigt værktøj i dagligdagen. Der er dog én ting, vi som brugere skal blive bedre til: At bruge søgefeltet.

AF FORSVARETS PERSONELTJENESTE

SØGNING

HR-portalen er brugernes portal og ser i høj grad ud, som den gør på grund af gode forslag og feedback fra brugerne. En del feedback bærer dog præg af, at rigtig mange ikke er klar over, at de kan søge sig frem til information – ligesom på Bing og Google.

- Søgning er generelt den nemmeste måde at finde information på HR-portalen på. I Forsvaret har vi dog været vant til et intranet, hvor søgefunktionen ikke har fungeret. Der er derfor mange, der helt undlader at prøve at søge. Men på det ”nye” intranet virker søgefeltet. Og man har mulighed for at filtrere sin søgning i forhold til, om man for eksempel leder efter en person, en nyhed eller et værktøj, siger chefen for Rådgivningsdivisionen i FPT, Thomas Molin.

Brugerne bestemmer

Udover en opfordring til at bruge søgefeltet noget mere, håber Thomas Molin, at brugerne fortsat vil hjælpe med at udvikle portalen gennem feedback-funktionen.

- Oplevelsen er, at HR-portalen er på vej i den rigtige retning, og at den er et vigtigt værktøj for alle, der er ansat i Forsvaret. Derfor er det vigtigt, at brugerne fortsat kan være med til at præge udviklingen.

Der er mange eksempler på at bruger-feedback bliver brugt til noget. For eksempel foreslog en myndighed at lave en side med artikler, som kun henvender sig til chefer og ledere med personaleansvar. Det er blevet til ’Chefs side’. Derudover har faglige eksperter i FPT udarbejdet en række nye artikler på baggrund af feedback fra brugerne. ■

Nyt på HR-portalen

- ’Chefs side’ er en samling af artikler, som henvender sig til ledere og chefer med et personaleansvar.
- ’Job’ erstatter ’Rekruttering’. Nu opdelt i en chef- og medarbejdersektion. Øget fokus på hvordan medarbejdere søger stillinger, og hvordan chefer ansætter personale.

Fakta om HR-portalen

- Åbnede 1. maj 2013
- Cirka 500 unikke besøgende hver dag
- Cirka 250 artikler og værktøjer
- Flest besøg på karriererelaterede artikler
- Portalen findes både på FIIN og internettet

Det var en flok spændte elever i godt humør, der deltog i Forskningens Døgn på Flyvestation Karup. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

FORMLER OG REGLER I PRAKSIS

På Flyvestation Karup blev kemi, fysik og teknik demonstreret i praktiske løsninger. Videnskab og forskning er en stor del af militæret, og det fik 318 skoleelever et indblik i til Forskningens Døgn.

AF LOUISE JUEL BROCH / ACW

VIDENSKABSFESTIVAL

- Hvad gør man så, hvis et fly ikke svarer på radioen?

Spørgsmålet kommer fra løjtnanterne Martin Holm Mosvad og Jonas Fog Ibsen, som har fået opgaven at fortælle i alt 318 skoleelever om luftrumsovervågningen i Danmark og om, hvordan en radar virker.

- Man sender et AA-missil af sted, lyder et kækt svar fra en af eleverne i auditoriet, og da de to foredragsholdere forklarer, at AA står for air-to-air, lyder der spredte fnis blandt de øvrige elever, som finder den løsning lige drastisk nok.

- Vi kan starte med at sende F-16 på vingerne for at se, om der er noget galt, måske har flyet bare radioproblemer. F-16 piloterne kan kommunikere med flyet ved hjælp af håndtegn.

Nye fnis i salen. På en eller anden måde virker det skørt, at piloter bruger tegnsprog.

- Men hvad hvis, der er noget galt – hvis flyet er kapret, hvad gør I så? vil en af eleverne vide.

- Så har vi nogle procedurer, som vi ikke kan fortælle om, da de er hemmelige, lyder svaret fra løjtnanterne, som forsikrer, at der skam er en plan, skulle noget sådant ske.

Radarer, flyvningens fysik og giftgasser

Eleverne skal gennem tre forskellige emner, som alle viser, hvordan kemi, fysik og teknik er en meget stor

del af Forsvarets virke.

Ved Air Control Wing forklares der om radarernes blinde vinkler, om stealth-teknologi og om, hvordan den danske luftrumsovervågning og afvisningsberedskab foregår.

Ved Helicopter Wing fortæller Lynx-piloten Lasse Frederiksen, ”LAF”, med hjælp fra balloner og luft om, hvordan en helikopter i grunden kan flyve, og ved Air Force Training Centre er det giftgasser, der er på programmet. Her fortæller seniorsergent Jan Thorsøe Nielsen blandt andet, at den stærkeste giftgas er så stærk, at en mængde, der kan dække dronning Margrethes øje på en 20-krone, er nok til at slå et menneske ihjel. Straks er der et par elever i gang med at kigge dronningen dybt i øjnene - og på en eller anden måde virker den lidt fjollet udseende gasmaske slet ikke så fjollet længere.

Forskningens Døgn gentager sig efter planen i 2015. ■

FAKTA

- 318 skoleelever fra skoler i Viborg Kommune besøgte Flyvestation Karup som en del af Forskningens Døgn.
- Forskningens Døgn er en landsdækkende videnskabsfestival, som skal skabe forståelse for den betydning, forskning har for vores samfund og hverdag.
- Besøget på Flyvestation Karup arrangeres i fællesskab mellem Air Control Wing, Helicopter Wing og Air Force Training Centre.

FORSVARETS UDDANNELSER ANSØGNINGSFRISTER

UDDANNELSE

ANSØGNINGSFRIST

Faglært	Elektronikfagtekniker	02.06.2014
Faglært	Automatiktekniker	02.06.2014
Specialstyrker	Jægersoldat	01.06.2014
Specialstyrker	Sirius-patruljefører	01.06.2014
Specialstyrker	Frømand	01.06.2014

Grundlæggende uddannelser som Forsvarets Rekruttering i FPT udbyder på forsvaret.dk/uddannelser

**LÆS MERE OG SE ØVRIGE ANSØGNINGSFRISTER PÅ
FORSVARET.DK/UDDANNELSER**

Invictus Games 2014

VETERANER: Skadede veteraner fra Danmark og 12 andre lande mødes i september i London til Invictus Games 2014, der er et multisportsarrangement for fysisk og psykisk skadede veteraner. Stævnet har i en amerikansk udgave været kendt som Warrior Games. Invictus Games holdes i London fra den 10. til den 14. september. Målet med legene er at promovere sport som middel til rehabilitering og sammenhold. Det er første gang Danmark deltager.

Det danske hold bliver på 20 til 30 idrætsudøvende skadede veteraner. Danmark forventes at stille med udøvere i både en række forskellige holdidrætter og i flere individuelle sportsgrene. ■

Løb penge ind

JUBILÆUMSLØB : Knap 1000 løbere stillede til start, da Gardehusarregimentet afviklede jubilæumsløb lørdag den 26. april. Løbet var en del af regimentets fejring af sit 400-jubilæum.

For børnene var der børneløb, og for de lidt ældre deltagere mulighed for at løbe enten et kvart, et halvt eller et helt maratonløb. Løbet blev afviklet på en rundstrækning med start og mål på Antvorskov Kaserne, og løberne nåede både at løbe i naturen på øvelsesterrænet og i Slagelse by. Overskuddet fra løbet bliver på mindst kr. 25.000, som går til Team Veteran. Et løbeprojekt for skadede soldater. ■

Britt Lange fremlægger sin afhandling om nakkeskader for en skare af piloter og andre interesserede på Flyvestation Skrydstrup. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

NY VIDEN HJÆLPER F-16 PILOTER

En nyligt fremlagt ph.d.-afhandling dokumenterer et velkendt problem med nakkesmerter blandt jagerpiloter. Som noget nyt påviser den også, at ændringer i træningsøvelser kan reducere smerterne.

AF THORBJØRN FORSBERG / FTK

SMERTER

Der er stærke kræfter på spil, når en jagerpilot styrer sit fly rundt i hæsblesende manøvrer med høj fart og skiftende retninger. Tyngdekraftens påvirkning – g-kraften – presser kroppen til det yderste; den trykkes tilbage og ned i sædet under acceleration, og piloten skal bruge flere kræfter end normalt på at bevæge sig. Det er ikke unormalt for en jagerpilot at trække helt op til 9 g i en F-16 Fighting Falcon, hvilket betyder, at tyngdekraften påvirker kroppen ni gange så meget som på jorden.

Dette er særligt belastende for nakken, især når piloten skal dreje hovedet for at orientere sig efter eksempelvis andre fly eller missiler. Pilothjelmene bliver stadigt mere avancerede, og jo mere teknologi, der proppes i, jo tungere bliver de. Moderne hjelme vejer mellem 2,6 og 2,8 kg.

Belastning på 60 kilo

Den øgede vægt betyder, at piloten er nødt til at bruge ekstra kræfter på at dreje hovedet, og det betyder igen en ekstra påvirkning af nakkens led og muskler – sommetider er den ekstra belastning på nakken helt oppe på omkring 60 kilo. Samtidig arbejdes der i moderne hjelme med sigte i selve hjelmen samt 3D-lyd, og det stiller større krav til piloten om at kunne bevæge hovedet, frem for at bruge det klassiske heads-up display forrest i cockpittet.

I forhold til kroniske slidskader på nakken, så er jagerpiloter cirka 10-20 år forud for den almindelige befolkning, fortæller Britt Lange, som har udarbejdet ph.d.-afhandlingen "Neck pain among F-16 pilots". Hun er overlæge i anæstesi ved Odense Universitetshospital samt reservelæge ved Forsvarets Sundhedstjeneste. Hun har i en årrække været tilknyttet Forsvaret som læge på redningshelikopterne.

Ud over de kroniske slidskader kan der også opstå pludselige skader som ledbåndsskader, brud eller piskesmæld. Skaderne kan opstå ved både flyvning og træning i centrifuge, og de betyder i værste fald, at en pilot ikke længere kan flyve og må opgive sin operative status.

Problemet er kendt

Problemet med nakkeskader har været kendt inden for den flyvemedicinske verden siden 1987, hvor en norsk læge dokumenterede en nakkeskade, som han selv fik under en bagsædetur. Den valgte han at skrive en artikel om, inklusiv resultaterne fra sin egen MR-scanning og røntgenundersøgelser.

Siden har der været flere store undersøgelser, men mange af dem har lidt af manglende tilslutning fra piloterne, som var bange for at miste deres flyvetilladelser, hvis de fortalte om nakkesmerter, forklarer Britt Lange.

Hun har dog selv været anderledes heldig med opbakningen. - Jeg har selv tilladelse til at sidde med på bagsædet, så jeg

kan opleve, hvordan flyvning påvirker kroppen. På den måde er jeg kommet ind på piloterne lidt ad bagvejen, og der er opstået en gensidig tillid. Uden den var projektet faldet til jorden, siger hun.

Træning hjælper

Ph.d.-afhandlingen er den første i Danmark, som omhandler flyvemedicin. Resultaterne er utvetydige og konklusionen klar: Træning hjælper. I afhandlingen gives også anvisninger til bestemte øvelser, som nu skal implementeres i piloternes træning.

- Det, vi kan se, er, at træning har en effekt. Det gælder især træningen af de dybe nakkemusklér, som godt nok kun står for 15-20 procent af styrken, men til gengæld styrer al finkoordination, forklarer Britt Lange og påpeger, at udholdenhedstræning også er vigtigt.

Der er også andre tiltag, man kan benytte sig af, for eksempel bør der være nakkestøtter i centrifugerne. Og inden man træner i at udholde g-kræfterne i en centrifuge, anbefaler Britt Lange, at man træner nakken i minimum seks måneder forinden samt ikke bruger hjelm og maske. - Nakkeskader giver problemer for Flyvevåbnet som helhed, hvis piloter begynder at falde fra på grund af skader. Men der vil også være personlige omkostninger hos den enkelte pilot, og derfor giver det god mening at gøre, hvad man kan for at forhindre skaderne, siger hun.

Britt Langes næste projekt i forhold til flyvemedicin er at rejse penge til at gennemføre MR-scanninger af samtlige F-16 piloter i Flyvevåbnet for at påvise, hvordan det står til med deres nakker. Hun håber på at komme i gang med scanningerne i 2015. ■

FAKTA

- Ph.d.-afhandlingen har titlen "Neck pain among F-16 pilots"
- Arbejdet begyndte i 2009
- Den er blevet til et samarbejde mellem Britt Lange, Flyvertaktisk Kommando, Forsvarets Sundhedstjeneste, Odense Universitets Hospital og Syddansk Universitet.

Britt Lange kender ikke kun til Forsvaret gennem sin ph.d. Hun har i en årrække været læge på redningshelikopteren.

TRÆN MED FORSVARET ALTERNATIV KREDSLØBSTRÆNING

I dette nummer af Forsvarsavisen fortsætter vi cykeldelen, som vi tog fat på i forrige nummer. Husk at alternativ kredsløbstræning aldrig helt kan erstatte det almindelige løb, men det kan opretholde en solid grundform.

Denne gang skal du træne efter 10-20-30 metoden. Metoden er udviklet til løbere, men kan sagtens benyttes på cykel med stor effekt. 10-20-30 metoden bruges til at få intensitet ind i din træning. Metoden kan fint sættes ind i en lang tur, men selv et kort træningspas har stor effekt.

10-20-30 TRÆNINGSEKSEMPEL FOR MOTIONISTEN

- Opvarmning i 10-15 min. med stigende intensitet/belastning. Pulsleje 60-75 %. Borgskala: 10-13.
- Du skal nu arbejde i perioder af 5 x 10-20-30 sekunder intervaller (= 5 min.). Egentlig er det jo 30-20-10, for du starter med 30 sekunder let rul, derefter sætter du tempoet op i 20 sekunder til omkring dit langturstempo, og så sprinter du i 10 sekunder all out. Derefter starter en ny periode med 30 sekunder let rul og så videre. Du skal forsøge at få pulsen ned, hver gang du kører i 30 sekunder, og du skal virkelig investere i de 10 sekunder – det er der, du opnår effekten af træningen. Pulsen kan du ikke rigtig bruge her, men den vil efter nogle gange kun marginalt falde i de aktive pauser.
- Efter 5 gentagelser skal du rulle i 5 minutter, inden du gør klar til næste omgang.
- Er du ikke vant til de hårde spurter, så start med 1-2 gentagelser af 5 minutter (10-20-30 sekunder x 5) de første gange. Presser du dig selv, vil det formentlig være hårdere, end du tror. Efterhånden kan du bygge på og tage flere intervaller. Brug metoden i en periode 1-3 gange om ugen, og brug det for eksempel som forberedelse til et løb. Skal du spare tid, kan du prøve at reducere perioden mellem intervallerne for eksempel ned til 2-3 minutter.
- Vælg gerne en rute, som du køre rundt på, så det passer i tid, og hvis det er i skoven, så ikke for teknisk svær.
- Husk at rulle af til sidst 5-15 minutter med lav belastning.

USA RUNDT PÅ HÅNDCYKEL

At sidde i kørestol behøver ikke være en begrænsning. Det har Jens Søndergaard bevist, for han har netop gennemført en 177 kilometer lang cykeltur i USA på to dage.

AF NATASHA HYGGE ANDERSEN / HOK

VETERAN

Cyklens hastighed accelererer i takt med, at hænderne bevæger sig hurtigere. Sveden pibler frem på panden, og armene er fyldt med syre. Men målet er nær, og på et splitsekund fortager smerten sig, og armene falder ned i skødet.

Jens Søndergaard har lige gennemført en 177 kilometer lang cykeltur, men det er ikke en almindelig cykel, der har fået ham i mål. Det er en håndcykel, for Jens Søndergaard er lam fra brystet og ned, efter han i 1993 blev ramt af skud i Kroatien. Cykelturen, han lige har gennemført, afholdes årligt i USA og hedder Face of America. Mere end 500 deltagere, hvoraf flere end 100 er veteraner, har på to dage cyklet fra Pentagon i Arlington til den historiske slagmark Gettysburg i Pennsylvania.

Store ambitioner

Jens Søndergaard, der til dagligt arbejder som teknisk assistent hos Hærens Operative Kommando, har cyklet på håndcykel i mere end 15 år, og sidste år fik han smag for længere cykelture.

- Jeg deltog i cykelturen Ride4Rehab, hvor vi cyklede 570 kilometer fra København til Skagen. Turen gav mig lyst til at gøre det igen, men jeg ville cykle endnu længere, fortæller han.

Derfor tog han kontakt til World T.E.A.M. Sports, som blandt andet arrangerer turene Sea to Shining Sea, hvor deltagerne cykler tværs over USA, den 1200 kilometer lange tur CanAm Veterans' Challenge og Face of America. Ambitionen var at deltage i og gennemføre førstnævnte.

- Folkene hos World T.E.A.M. Sports anbefalede mig dog at starte med Face of America og CanAm Veterans' Challenge, så jeg var sikker på, jeg kunne holde til det fysisk. Så

Cykelturene gør det nemmere for Jens Søndergaard at klare hverdagen, og det motiverer ham. Den store drøm er at køre turen Sea to Shining Sea i 2015, hvor deltagerne cykler tværs over USA. Foto: Natasha Hyge Andersen

kunne jeg søge om at deltage i Sea to Shining Sea bagefter, fortæller Jens Søndergaard.

Derfor søgte han om at deltage i Face of America, og han har netop modtaget en invitation til CanAm Veterans' Challenge, der afholdes fra den 20. juni til 4. juli i år.

Nemmere at klare hverdagen

De lange cykelture er hårde, men motivationen er stor, og den vokser for hver dag. - Cykelturene gør det nemmere at klare hverdagen, for de giver mig nye kræfter og mere overskud, fortæller Jens Søndergaard og fortsætter:

- De lange ture i USA giver mig desuden mu-

lighed for at opleve noget nyt og se landet på en anden måde.

For at træne op til de lange cykelture, cykler han to-tre ture om ugen på 30-40 kilometer per tur, nogle gange 80 hvis vejret viser sig fra sin bedste side. Og cykelformen er grundlæggende på plads, for udover Ride4Rehab gennemførte Jens Søndergaard maratonløb på cykel i 2012 og 2013. Desuden er han medlem af Håndcykelklubben under Dansk Handicap Idræts-forbund.

Der er fart på, for som han selv siger:

- Livet er ikke slut, fordi man sidder i kørestol.

Jens Søndergaard betaler ikke for at deltage i Face of America, fordi han er veteran.

Rejsen til USA og hjem igen har han fået støtte til af blandt andet De Blå Baretter og Kammeratstøtteordningen. ■

FACE OF AMERICA

Face of America er en af de længste årlige cykelture i Washington D.C. Hvert år deltager mere end 500, hvoraf flere end 100 er veteraner. I år blev turen afholdt den 25.-27. april. Det er gratis for veteraner at deltage, mens de andre deltagere betaler registreringsgebyr og donerer et beløb til eventen. Donationerne betaler for veteranerne, og overskuddet går til næste års cykeltur.

Baglandet:

”

Det hårdeste har været børnenes reaktion...

Charlotte Eidsdal hustru

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

I hjemmet i Hinnerup lidt uden for Aarhus spiser familien Eidsdal aftensmad. Det er i slutningen af november, og Thomas og Charlotte skal fortælle deres tre børn, at Thomas skal med Esbern Snare til Syrien for at fjerne kemiske våben.

- Vi fik den endelige besked halvanden uge inden, han skulle afsted. Jeg havde jo vidst i et stykke tid, at det var under opsejling. Børnene tog det var sådan lidt "nå", det er først her efter, at han er taget afsted, at der er kommet en reaktion fra dem, fortæller Charlotte Eidsdal.

Til daglig er Charlotte dagplejer. Sammen med sin mand har hun tre børn. Mads på tre, Mathias på fem og Maria på otte år. Jobbet som dagplejer og alenemor er hårdt.

- Jeg er kommet på overarbejde, må jeg sige. Når man arbejder 48 timer og har tre børn, så er der nok at lave. Jeg har først fri klokken 16:45, og så er der lige en, der

skal til gymnastik, der skal smøres madpakker og laves mad. Så der er meget, der skal passes ind, fortæller hun.

For at få dagligdagen til at hænge sammen får Charlotte hjælp af sin mor og far. Og så har naboerne været gode til at hjælpe.

- Naboerne er kommet selv. En dag jeg var ude at skovle sne, så kom de og hjalp, fordi de fandt ud af, at Thomas ikke var her. De nåede jo ikke rigtig at opdage, at han tog afsted. Han var her bare lige pludselig ikke, siger hun.

Ingen forandringer

Charlotte har dog forsøgt at holde hverdagen så normal som mulig for børnenes skyld.

- Jeg har hele tiden haft det sådan, at der ikke skulle være nogen forandringer her, bare fordi Thomas ikke var hjemme. Maria havde fødselsdag den 21. december. Det holdt vi, som vi havde planlagt. Jul og nytår har vi holdt, som det hele tiden har været planen, fortæller hun.

Inden Thomas tog afsted, havde han sit udstyr med hjemme, så børnene kunne se det.

- Børnene var med til at pakke, det han skulle have med. De rendte rundt i stuen og tog hans tøj på, siger Charlotte.

Børnenes reaktion

Men selv om Charlotte har nok at se til i hverdagen, så er det ikke det ekstra arbejde, der har været det hårdeste ved Thomas' udsendelse.

- Det sværeste har været børnenes reaktion. For jeg har det jo nemmere ved, at han er væk. Jeg mailer med ham, og det går fint. En af de ting, der er sværest for børnene, er, at de ikke kan få at vide, hvornår deres far kommer hjem. Jeg kan ikke sige, at det er den dag, han kommer hjem, og jeg kan ikke fortælle børnene, at han kommer hjem midt i marts. For hvornår er midt i marts? Mathias reagerer meget udad. Det er mig, han er sur på. Det er mig, der får klar besked. Det er lige meget, hvad jeg

FACEBOOK

JEG LÆSER

MESTEREN OG MARGARITA

Mikhail Bulgakov

LÆS En af de bedste satirebøger jeg længe har læst. I bogen kommer djævlens på besøg i Moskva, i en tid hvor den ateistiske elite lever et dekadent liv. Man mærker ikke, at bogen er skrevet i 1940, da der er talende katte, flyvende kvinder og sort magi. Det gør, at bogen til tider minder om min favoritforfatter japanske Murakamis bøger.

Jeg har læst bogen til dels med de historiske briller på, da den tegner et godt tidsbillede af det paranoide Sovjetunionen og et samfund som er gennemsyret af censur.

REJSEN TIL NATTENS ENDE

Louis-Ferdinand Celine

LÆS Jeg startede egentlig med at læse bogen, da jeg fandt ud af, at Celine havde søgt tilflugt i Danmark, efter han havde haft et lidt for tæt forhold med tyskerne i Frankrig under 2. verdenskrig. På trods af at bogen er skrevet som en roman, så er den baseret på forfatterens eget liv.

I bogen møder vi den nihilistiske antihelt, som beskriver første verdenskrig, sin tid som læge i kolonitidens Afrika og på Ford-fabrikkerne i Afrika. En af mine venner beskrev bogen som en af de mest negative og deprimerende bøger nogensinde, jeg synes dog, den er udfordrende og velskrevet.

HTTP://WWW.ZONALMARKING.NET/

SE Internettets bedste fodboldblog. Intet mindre. Den engelske journalist Michael Cox gennemgår minutvist en række fodboldkampe og forklarer de taktiske beslutninger.

Mads Qvist Frederiksen
projektmedarbejder, FKO

FØLG
FORSVARET
PÅ

facebook

gør, så er han sur. Og det er kun herhjemme. Jeg har haft en snak med børnehaven, og der er han den sødeste lille dreng. Så han er sur på mig, fordi Thomas ikke er her. Det er faktisk det, der er hårdest. Det er kommet som en overraskelse, at reaktionen har været så voldsom, som den har været, fortæller hun.

Hos parrets to andre børn, Maria på otte og Mads på tre, har reaktionen været mere afmålt.

- Mads siger bare, at far er ude at sejle. Maria siger, han er nede at fjerne de unfair våben, som de har. Det er det, hun kalder det, siger Charlotte.

Unfair våben

Selv har Charlotte ikke haft de store bekymringer ved, at Thomas skulle afsted.

- Jeg tænker stadigvæk på, at han ikke er inde at skyde. Så på den måde er han ikke med i krigen. Han kommer ind, og så sejler han. Det er det. Så det er ikke noget, jeg har været bekymret for, siger hun.

Der har været stor mediebevågenhed på borgerkrigen i Syrien og de kemiske kampstoffer. Charlotte følger med i, hvad der sker i medierne. Men kun på bestemte tidspunkter.

- Jeg følger ikke med, når børnene er vågne. Maria forstår udmærket godt, hvad det er, de siger. Jeg kan også fornemme, at hun hører ting nede på skolen. Der spørger de tit ind til, om hun hører fra ham. Så kommer hun nogle gange hjem og spørger om et eller andet, hvor jeg tænker, hvor søren ved hun det fra? Hun kom hjem en dag og sagde, at han fjerner bare de unfair våben. Jeg sagde ja, det er rigtigt. Det er det, han gør. Vi har snakket om, at han ikke kommer der ind, hvor de skyder. Sådan er han ikke med i det. Så er det fint, så har hun hørt nok, fortæller Charlotte.

Vil ikke snakke med far

Kontakten med Thomas foregår for det meste på skrift på grund af den dårlige kommunikation i området.

Charlotte og Thomas Eidsdal har været gift i otte år, og sammen har de tre børn.

Thomas har været i Forsvaret af flere omgange og senest i fem år ved Ingeniørregimentet i Skive, hvor han er en af syv CBRN-specialister, der er med på Esbern Snares Syrienmission.

Til daglig er Charlotte dagplejer.

Foto:
Privat

FORSVARET.TV

Filmarkivar Palle Bøgelund Petterson har brugt timer på at grave de gamle film frem fra arkiver og gemmere. Foto: Lars Bøgh Vinther

100 ÅRS LEVENDE BILLEDER

Levende billeder helt tilbage fra 1900 er nu digitaliseret og lagt på nettet.

AF LARS BØGH VINThER / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

FORSVARET.TV

Forsvaret.tv er internettets nyeste portal til mere end 100 års filmoptagelser af begivenheder med tilknytning til Forsvaret.

- Der er nok ikke mange nulevende, som genkalder sig Niels Juels togt til Argentina i 1923 eller flyvning i det østlige Grønland i starten af 30'erne med Danmarksekspeditionen. Men måske var bedstefar eller oldefar med, siger oberstløjtnant

Peter Dahl fra kommunikationsafdelingen i Forsvarskommandoen.

Selv har Peter Dahl med glæde genset tv-programmer fra 70'erne, fra værnepligtstiden i 80'erne og reportager fra Afghanistan hold 7, hvor han selv var stabschef.

- Vi digitaliserer vores arkiv for eftertiden, og i den forbindelse går vi skridtet videre og gør en del tilgængeligt for alle. Jeg tror, det vil gøre glæde og give oplevelser, og måske vil det også hjælpe historikere, forskere og kulturarbejdere professionelt. ■

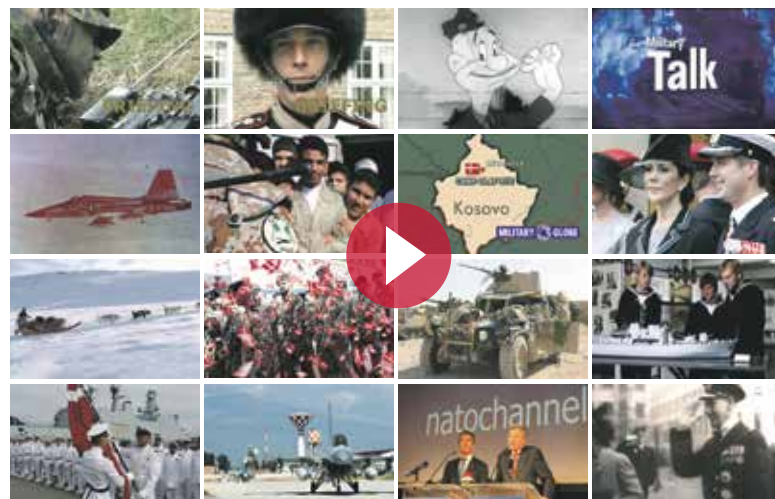
**ALLETIDERS
FORSVAR**
I LEVENDE BILLEDER

Forsvaret udgiver et nationalt filmarkiv på 2.000 film om det danske forsvar – helt tilbage til 1905. Det giver et historisk indblik i dansk forsvar gennem 100 år.

MEN, vi er kun lige begyndt...
Filmarkivet vil i løbet af de næste tre

år komme til at omfatte 5.000 film. I arkivet kan du opleve historiske videoklip, som aldrig er blevet offentliggjort tidligere.

Og du har muligheden for at finde dig selv, din far eller oldefar på gamle videoklip.

WWW.FORSVARET.TV

ET SJØVT OG HISTORISK INDBLIK I **ALLETIDERS FORSVAR** GENNEM 100 ÅR

KOMMENTAR

Et afgørende gennembrud

Så er det lykkedes at indgå en overenskomst med Hovedorganisationen af Officerer i Danmark – og hvor er det glædeligt!

HR-strategien har i et godt stykke tid været i fuld gang med implementeringsfasen, men vi har været hæmmet i forhold til en række overenskomstbestemte områder, hvor vi ikke bare har kunnet sætte i værk uden først at nå til enighed med personaleorganisationerne om nogle nye aftaler. Vi har faktisk befundet os i lidt af et vakuum på disse områder, da vi ikke haft mulighed for at omsætte vores ønsker og hensigter til virkelighed.

Tiltagene i den samlede HR-strategi er indbyrdes afhængige og udgør samlet set en synergi. Så det ville virkelig have været ærgerligt, hvis intentionerne i én delstrategi skulle være showstopper og have afledte negative effekter for en stor del af den resterende HR-strategi. Men med indgåelse af en overenskomst med HOD er vi nu kommet et stort skridt i den rigtige retning i forhold til muligheden for at realisere visionerne i HR-strategien.

Når officersgruppen overgår til overenskomstansættelse bliver vi i stand til hurtigere at kunne tilpasse os en ændret situation – hvilket vil have betydning for både helheden i Forsvaret og lokalt på den enkelte arbejdsplads. Effekterne vil være mere fleksibilitet, bedre mulighed for bevægelse ind og ud af Forsvaret og en bedre løn- og aftalemæssig sammenlignelighed med resten af den offentlige sektor.

Overenskomsten gælder ikke for de, der er tjenestemandssatte i dag. Derfor vil den fulde effekt først for alvor mærkes, når der har fundet et generationsskifte sted i Forsvaret om et par årtier. Indtil da vil der være en glidende overgang, hvor det gradvist bliver normen for os alle sammen at betragte officerer som overenskomstansatte, der er ansat på omtrentligt de samme vilkår som alle andre i staten. Selvom det kommer til at tage mange år at ændre, er der stor signalværdi i at skifte retning hurtigst muligt.

Der er ingen tvivl om, at aftalen er banebrydende og udgør et væsentligt bidrag til implementering af HR-strategien. Der er sikkert delte meninger om overenskomstens indhold, men for Personalestrategisk Afdeling i Forsvarskommandoen er selve aftalens indgåelse en stor succes på vejen mod et moderne og fremtidssikret forsvar. ■

Peter Wass
oberst
chef for Personalestrategisk
Afdeling i FKO

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

PLANLÆGGEREN I NORD

240 kilometer syd for Polarcirklen i Nuuk ligger Forsvarets nordligste kommando. Siden 2012 har Arktisk Kommando stået for overvågning og dansk suverænitetshævdelse i Kongerigets nordlige egne.

AF MORTEN MARIANI / SOK

AKO Mikkel Perlt er kaptajn i Flyvevåbnet. Siden 2012 har han arbejdet som flyoperationsofficer ved Arktisk Kommando i Nuuk.

- Mit arbejde består i at lave en plan for, hvor vi skal indsætte de kapaciteter, vi får stillet til rådighed. Det gør jeg i tæt koordinering med min kollega fra Søværnet, så vi får fordelt fly og skibe på en fornuftig måde i det kæmpestore område, vi skal dække, fortæller Mikkel Perlt.

Hvad laver en medarbejder i Arktis Kommando?

overvågningsfly i området, der strækker sig fra Færøerne i øst til det Arktiske hav i nord og mod Canada i vest.

- For tiden har vi et af Flyvevåbnets Challenger-inspektionsfly heroppe i omkring 10 dage om måneden. Flyet er blandt andet udstyret med radar, som kan opdage overflademål, altså skibe, og et elektrooptisk sigte, som er et lille kamera med en meget stor zoom, der blandt andet kan bruges til at se nærmere på skibe,

der ligger meget langt væk, siger Mikkel Perlt. Inden et inspektionsfly forlader Air Transport Wing i Aalborg for at bistå med opgaverne i nord, har Mikkel allerede planlagt, hvilke opgaver flyet skal løse.

- Typisk starter deres opgave med fiskeriinspektion ved Færøerne, som de alligevel flyver henover på vej herop til Grønland. Derefter går turen mod Søndre Strømfjord, hvor vi har hangar og indkvartering. Herefter flyver de dagligt ud fra Søndre Strømfjord til et område af Grønland og laver områdeovervågning, siger Mikkel Perlt.

Fly på mange opgaver

På overvågningsflyvninger løser flyene mange forskellige opgaver. Det kan for eksempel være overvågning af miljøet og de skibe, der er i området.

- Vi laver for eksempel såkaldte miljøopkald. Det vil sige, at vi kalder skibe op og kontrollerer deres oliejournal og hvilken type brændstof, de sejler med. På den måde får vi kontrolleret, at skibene har orden i tingene, fortæller Mikkel Perlt. ■

Morten sender stafetten videre til én ved Telegrafregimentets CIS-Bataljon. Gerne én der arbejder med satellitkommunikation i Arktisk Kommando.

Helikoptererne har udviklet sig til Forsvarets svar på en IC4-skandale. Det er meget alvorligt.

Forsvarsordfører Troels Lund Poulsen (V) om EH-101 helikopterens motorproblemer.

Metroxpress

Ingen skrupler over uniformen

For mig er en mand i uniform ikke en dræber, men en hjælper, der om nødvendigt kan dræbe. ■

Tidligere forsvarschef Jesper Helso om at forene sit kristne synspunkt med en militær karriere.

Sjællands Nyheder

Sverige opruster

I budgettet for 2015 vil vi foreslå en markant styrkelse af militæret. ■

Fire partileder fra den svenske regering og dens støttepartier i forbindelse med uroen på Krim.

TV2nyhederne online

Afghanistan trækker lange spor

Mange år fremover, vil vores engagement i Afghanistan stadig trække spor i det danske forsvar uanset hvad evalueringer og eftertænkninger vil konkludere. ■

Jesper K. Hansen, formand for Centralforeningen for Stampersonel, om Danmark, der officielt har trukket de sidste kampsoldater ud af Afghanistan.

Weekendavisen

PROFILER

FOTO: LARS BØGH VINHED

Christian Isaksen modtog sammen med psykolog Anne Lillelund Forsvarsministerens Medalje i år.

MIT HJERTE ER I KYSTREDNINGSTJENESTEN

To gange sprang Christian Isaksen i havnen og reddede to mennesker fra den sikre druknedød. For sådan et heltemod får man Forsvarsministerens Medalje.

AF KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

HELT

Christian Isaksen må have havvand i sine årer, for når han ikke arbejder som frivillig redningsmand på Sæby Redningsstation, så passer han sit arbejde som oversergent i Søværnet. Og det var da også på vejen hjem fra sit arbejde i Frederikshavn, at han modtog en alarm-sms fra politiet. Med det samme var han klar over, at den var helt gal. Tidligere samme sommer havde han nemlig reddet en mand op af havnen, så det drejede sig om at komme frem til ulykkesstedet i en fart. En ældre herre i en invalideknallert var kørt i havnen og havde beskadiget sit hoved alvorligt.

- Manden lå i vandet, og han var svært at komme i kontakt med. Jeg tænkte, at nu skal der ske noget, ellers mister vi ham. Der var ikke tid til at vente på, at redningsbåden eller dykkerne kom frem.

Beskeden vendelbo

Resolut smed Christian Isaksen støvler og bukser og hoppede i vandet efter manden. Hans plan var at holde manden oven vande til redningsbåden kom frem, men han var så ilde tilredt, at Christian Isaksen vurderede, at han skulle op af vandet med det samme og i behandling. I mellemtiden var en mand fra kajanten også sprunget i havnen.

- Det lykkede mig at redde manden hen til havnekanten, men her skulle han løftes op ad en tre meter høj stige. Jeg løftede ham op, mens den

anden mand skubbede bag på, så op kom han.

En dag kom så beskeden om, at Christian Isaksen var blevet tildelt Forsvarsministens Medalje.

- Vi er jo sådan en slags nicheafdeling i Forsvaret, så jeg er stolt over, at ministeren har hørt om redningen helt ovre i København. Vi har godt nok et valgsprog i redningstjenesten, som lyder noget i retning af, at vi gør det for hverken ros eller belønning, men jeg er virkelig stolt. Jeg er vendelbo, men jeg ved, at når de andre på havnen nikker anerkendende, så har jeg gjort noget særligt.

Det ligger i generne

Både det at være redningsmand og have udført heltedåd ligger i Isaksen-generne: Christians oldefar fik en tilsvarende medalje i 1909.

- Det er nærmest en familietradition at være redningsmand, og i den tid Sæby Redningsstation har eksisteret, har der været en Isaksen med. Jeg har selv brugt havet meget og fisket, sejlet og badet i det, og hvis en dag jeg går ned eller på anden måde kommer i havsnød, vil jeg også gerne reddes. Jeg håber da også, mine børn med tiden vil engagere sig i redningsvæsenet.

Han vil gerne anbefale andre hvervet som redningsmand.

- Man får mange gode oplevelser og et kammeratskab af en anden verden, også selv om man er sammen om noget rigtigt lort en gang i mellem. Selv om langt de fleste aktioner heldigvis ender godt, er det ikke alle situationer, der har en lykkelig udgang. ■

Christian Isaksen - uden bukser - på kajanten fem minutter efter, at han overleverede den ældre herre til ambulancen. Foto: privat

Christian Isaksen (til højre) sammen med sin medredningsmand. Foto: privat

Redningsbåden er ankommet, men den nødstedte er allerede blevet reddet op på kajen. Han kom sig efter faldet i havnen. Foto: privat

SØNDAG DEN 22. JUNI

2014

FLYVESTATION KARUP

www.danishairshow.dk

facebook.com/flyvevaabnet

Alle kommer til
DANISH AIR SHOW 2014

Kom og få en fantastisk oplevelse på Flyvestation Karup, når Flyvevåbnet inviterer hele familien til at bruge en dag sammen med Hæren, Søværnet, Politiet, Beredskabsstyrelsen, Hjemmeværnet og flyveopvisningshold fra hele verden.

Der bliver underholdning for alle i alle aldre - og masser af muligheder for at høre meget mere om Forsvarets mange missioner og indsatser i verdens brændpunkter. Kom og mød piloter, soldater, betjente, søfolk og hverdagens helte, som i et enestående samarbejde værner om Danmarks sikkerhed.

Vigtige efterretninger

Siden februar har Forsvaret været til stede i Mali i rammen af FN-missionen MINUSMA. De sidste tre måneder har jeg sammen med fire danske og syv hollandske stabsofficerer arbejdet med at etablere forudsætningerne for hovedstyrkens ankomst. Vi har blandt andet knoklet med at udfærdige en række efterretningsmæssige og operative produkter og gøre kar til at modtage fire danske soldater og omkring 60 kolleger fra Holland, Norge, Tyskland, Sverige, Finland og Estland.

Lige nu arbejder vi tæt sammen på et lille kontor i hovedkvarteret, men når hele styrken er samlet, rykker vi ud i en hel ny lejr ved Bamako lufthavn, som norske ingeniørsoldater er ved at opføre til os. Der når vi at bo i tre måneder, før hold 2 tager over.

Mit arbejde består af indhentning af efterretninger og analyser af de historiske, aktuelle og kommende begivenheder, som har eller kan få afgørende betydning for missionen. Vores efterretningsenhed råder over et hollandsk efterretningskompagni, som ligger i Gao og har egne indhentningskapaciteter i form af blandt andet droner, der rækker ud til 100 kilometer og efterretningsindhentning gennem menneskelige kontakter – to af de udsendte danskere indgår i kompagniet.

Ellers består FN-styrken af infanteribataljoner fra Afrika og Asien, helikoptere og specialstyrker fra Holland, som vi forhåbentlig også kommer til at arbejde lidt sammen med.

Men hvorfor efterretninger, og hvorfor er det vigtigt at forstå dem? I 2011 opdannede terroristiske grupperinger til oprørskamp, og samtidig foregik der også en uafhængighedskamp om dannelsen af en selvstændig stat i nord. I april 2012 omstyrkede en række militære kupmagere den siddende regering, da den var korrupt, og fordi den lukkede øjnene for udviklingen i Nordmali.

I januar 2013 gik Frankrig ind i Mali med verdenssamfundet i ryggen for at bekæmpe terrorismen og skabe forudsætninger for, at den maliske regering kunne genskabes og samle landet på demokratisk vis. FN's sikkerhedsråd skabte herefter rammerne for, at stabiliseringsmissionen kunne etableres i Mali. Det er med det afsæt, at efterretningsenheden har sin berettigelse og skal give beslutningstagerne de bedst mulige forsætninger for at forstå situationen. Det er her, at analysearbejdet skal være med til at spå om virkeligheden i morgen og sikre missionens succes i kampen om landets genetablering. ■

Frederik Tancrede Olesen
premierløjtnant
udsendt til Mali

MED ANDRE ØJNE

FOTO: KIRA KRØIS URSEM

NEM VEJ TIL MILITÆRFAGLIG VIDEN

Du kan nu søge i forsvarrets biblioteks fysiske samlinger og e-ressourcer samtidigt.

Et nyt søgesystem på **Forsvarets Biblioteks** hjemmeside gør det muligt at søge i mange forskellige viden-databaser. Både efter elektroniske/fysiske tidsskrifter og bøger i en og samme søgning.

Besøg www.fbib.dk – og bliv klogere på din militærfaglige viden

Forsvaret giver mig stabilitet

56 år

Kaptajn

Kører Ford C MAX

Spiser helst hvad der kan laves på min Weber

Det er måske de færreste, der forbinder Forsvaret med geografisk stabilitet og mere tid til familien, men for kaptajn Stig Schmidt Knudsen var det netop det, han søgte og fik, da han vendte tilbage efter 25 år i civil med hele verden som sin arbejdsplads.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

TILBAGE IGEN

Det var året, hvor De Røde Brigader hærgede Italien, neutronbombede batten var på sit højeste i USA, og den sovjettro lydstat Vietnam invaderede den maoistiske højborg Cambodia, hvilket markerede lavpunktet i relationerne mellem Kina og Rusland under Den Kolde Krig. I Danmark var der amtsrådsvalg og en særlig hård i december samme år.

1978 var også året, hvor en noget yngre og noget mere langhåret Stig Schmidt Knudsen så småt begyndte at træde sine blankpolerede M58 barnestøvler ved det nu til Valhalla forgangne Kongens Artilleriregiment på Sjælsmarks Kaserne.

Han kom hurtigt på officersskole, og fire år senere stod han som premierløjtnant med speciale i artilleri. Hæren havde dengang fem pansrede brigader og myriader af kampgrupper og lokalforsvarsbataljoner, så der var masser af mulighed for geledtjeneste.

Var egentlig godt tilfreds

Og det var netop geledet, Stig var uddannet til at være i. Han var officer af B-linjen og kunne adskille både kanoner og maskingeværer i yderligere dele og føre enheder i taktisk ramme op til batteri. Yderligere avancement var der dog ikke meget håb om. Det var forbeholdt A-officererne. Han kunne måske blive major, men han var godt tilfreds. I hvert fald de første syv år.

- Forsvaret stod lidt som i dag i en omstrukturingsfase. Officersuddannelserne blev samlet, og det virkede på mig, som om mine fremtidige karrieremuligheder ville blive begrænsede, så jeg begyndte så småt at se mig om efter noget andet, husker Stig Schmidt Knudsen.

Det andet kom hurtigere end ventet. Stig var begyndt at trawle jobannoncesiderne i aviserne, og han faldt over en fra Dansk Supermarked, der skulle bruge en uddannelsesansvarlig. Dansk Supermarked var voldsomt ekspanderende i 80'erne, hvor Netto revolutionerede det danske dagligvaremarked. De havde allerede ansat mange officerer, og uddannelse og dertil hørende planlægning var noget Stig kunne til fingerspidserne.

Brugte sin erfaring

Efter fem år var det blevet til lidt for meget planlægning og lidt for lidt uddannelse. Stig ville gerne have noget mere med mennesker at gøre og begyndte igen at læse bageste sektion i søndagsaviserne mere grundigt. Det var især

Bundlinjen og de økonomiske parametre betyder langt mere end i Forsvaret, og det stresser

HR og udlandet, der trak, og det skulle også blive det spor, der formede hans fremtidige karriere.

Det blev til 15 år med fast plads på de interkontinentale flyruter med hele verden som arbejdsplads. Stig fik i perioden job som international HR-chef i flere store multinationale elektronikselskaber med hovedsæder i USA. I Motorola, Dell og NCR international var Stig chef for personeltjenesten i 90'erne udelukkende med en officersuddannelse og en merkonom i baglommen. Det meste af hans kunnen kom fra erfaringerne fra Forsvaret.

- Jeg brugte mine erfaringer fra Forsvaret med planlægning, strukturering og stabsarbejde helt per automatik, og det var meget anvendeligt i de internationale koncerner, men bundlinjen og de økonomiske parametre betyder langt mere end i Forsvaret, og det stresser, siger Stig Schmidt Knudsen.

Ønskede mere stabilitet

Selv om jobbet var både spændende og vellønnet, begyndte rejseriet dog at tære på familielivet. Stig blev ældre, og de

bløde værdier syntes vigtigere end før.

- Jeg ville gerne hjem og passe familien, så jeg følte, at jeg måtte finde en måde, hvor jeg kunne skære ned på rejseaktiviteterne, husker Stig.

I 2004 tog Stig konsekvensen af sine tanker og fik først job i Connectia, som er et dansk konsulentfirma, der beskæftiger sig med ledelse og marketing, men sprang tre år senere ud som selvstændig. Han videreuddannede sig samtidigt og fik et Certificate in Business Administration, CBA. Det så lyst ud i det økonomisk overophedede 2007, og det gik da også godt de første par år, men da friværdierne og de luftige aktiegevinster forsvandt i 2009, stoppede festen også for Stig.

I hele den civile periode havde han haft rådighedskontrakt og været aktiv som reserveofficer og var med tiden avanceret til major. Nu begyndte han langsomt, men sikkert at se sig om efter en mulighed for at vende tilbage til et stabilt job med nogenlunde faste arbejdstider.

Han fik et vikariat i FPT som udstikker for Hærens reserve, og efter en tre måneders udsendelse til Helmand kunne han indtræde i stillingen som fastansat kaptajn. Det blev til et par gode år tæt på hjemmet i Greve og med stabile arbejdsforhold, men sidste år måtte Stig flytte til Varde, som en del af det nye forlig. Alligevel er han tilfreds med sit valg.

- Det var selvfølgelig lidt en streg i regningen, men jobbet ved CIMIC/PSYOPS kompagniet er super spændende og meget aktuelt, så det går nok, siger Stig Schmidt Knudsen. ■

FAKTA OM

CIMIC&PSYOPS-kompagni

CIMIC&PSYOPS-kompagni er Hærens professionelle enhed indenfor kapaciteterne Civilt-Militært samarbejde (CIMIC) og psykologiske operationer (PSYOPS).

Det skal opstille, uddanne og være Hærens specialistenhed indenfor CIMIC, Forbindelsesteam (LMT) og PSYOPS.

7

” Arbejdspladserne bliver nu placeret, hvad der er hensigtsmæssigt for politikerne, og ikke hvad der er godt for Forsvaret.

RASMUS IVERSEN
SENIORSERGENT, SAGSBEHANDLER FDD

” Uvisheden har været frustrerende. Nu står vi overfor en ny prikkerunde, og HJK's flytning til Vordingborg.

SINEM OLSEN
HR-ASSISTENT I HJEMMEVÆRNSKOMMANDOEN, FPT

NY PLAN

FSU flytter til Aarhus. Hjemmeværnskommandoen forlader de smukke omgivelser på Kastellet og drager til Vordingborg. De tre værn samles på heden. Det er blot nogle af de mange forandringer, som Forsvarets ansatte skal indstille sig på, efter regeringen og forsvarsforligspartierne besluttede at ændre organiseringen af Forsvarets ledelse.

” Ændringen betyder, at jeg så småt kigger efter nyt arbejde. Den udmelding, der kom inden påske, har bekymret mig lidt.

THOMAS LÜDERS SKYTTEHAVE
IT-KONSULENT, SUNDHEDS IT, FSU

” Hjemmeværnskommandoen flytter til Vordingborg. Det er ikke optimalt. Men trods alt bedre end mange alternativer.

ROLF WINDFELD
KAPTAJN, HJK

” Min familie og jeg er flyttet til Esbjerg, og derudover giver det mig nye overvejelser i forhold til videreuddannelse trin II, Operativ føringsuddannelse (OFU).

KAPTAJN JENS HAVE
KURSUSLEDER FOR VUT II, HSGS

HVORDAN PÅVIRKER FORSVARETS NYE ORGANISERING DIG?

” I hvert nummer af Forsvarsavisen beder vi syv ansatte i forsvaret om at forholde sig til det samme spørgsmål. Vi spørger ansatte i hele Forsvaret, soldater såvel som civile.

” Jeg får 3,5 times transport. Og kommer man med? Men ellers bliver det spændende med en værnsfælles organisation.

SUSANNA GRAABÆK JENSEN
OVERASSISTENT, SOK

” Jeg synes, at det er mærkeligt, at FSU bliver flyttet til Aarhus, når alle vores samarbejdspartnere ligger i hovedstadsområdet.

JOHNNY B. PEDERSEN
KORPORAL, FSU

Læs om ny organisering **side 5**

